

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И
СВЕТОВНО СТОПАНСТВО
ЮРИДИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „ЧАСТНОПРАВНИ
НАУКИ”

РЕЗЮМЕТА НА НАУЧНИТЕ ПУБЛИКАЦИИ НА ГЛ. АС. Д-Р КАТЯ КРЪСТАНОВА ВЛАДИМИРОВА-БАТЧИЕВА

Кандидат за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.6. „Право“, научна специалност „Гражданско и семейно право“, обнародван в Държавен вестник (публикувана в ДВ, бр. 3 от 09.01. 2026 г.).

1. ХАБИЛИТАЦИОНЕН ТРУД-МОНОГРАФИЯ

Владимирова, К. „ОТМЯНА НА ДАРЕНИЕТО “. СОФИЯ , Издателска къща Сиела. 2024, ISBN: 978-954-28-4824-0, 408 стр.

<https://www.ciela.com/otmiana-na-darenieto.html>

Резюме:

И днес, и в миналото договорът за дарение свързва хората по различни поводи. Даряваме при раждането на дете в името на неговото здраве и благополучие. Родителите даряват своите деца в израз на обич. Правим подаръци за рождени дни, годишнини и други подобни. Даряваме на хора в нужда, за да им помогнем да оцелеят.

Във всички тези случаи дарението е израз на чувства на обич, признателност, уважение и т. н. Дарението всъщност е израз на добротата на човека. Дарението също така е било и си остава средство за разпределение на човешките блага след смъртта на човек. С напредване на възрастта вероятността човек да напусне този свят се увеличава. Това поражда мисли в него какво ще се случи с всички неговите блага. Човек не винаги е доволен от това кой ще получи неговото имущество - той иска сам да реши съдбата му. Обикновено желанието му се постига чрез дарението или завещанието.

Дарението се използва и за постигане на други цели, за реализирането на икономически интереси. Още в миналото владетелите са налагали властта и господството си над другите чрез

извършването на дарения. Императорите са раздавали благороднически титли, земи и длъжности в подвластните им територии. Така те са създавали задължени лица, създавали са дългове. В съвременния свят тази тенденция се запазва, като дарението бива използвано като средство да се правят услуги, да се дават служби и други привилегии с цел да се постигне печалба. Раздават се промоционални ваучери, купони, подаръци за откриване на обекти и други подобни, чрез които се насърчават продажбите в търговията.

Но в някои случаи, независимо от причините за извършване на дарение, хората съжаляват за направеното дарение. Така още от най-дълбока древност се поставя въпросът за възможността дарението да бъде отменено.

Монографичният труд е посветен именно на темата „Отмяна на дарението“. Темата е класическа както за нашата правна система, така и въобще за правните системи по света. Въпреки това тя е малко разработвана и изследвана в цялост.

Едновременно с това темата е от важно практическо значение и има за цел регулиране на определена група взаимоотношения между физическите лица, взаимоотношения, които въпреки имуществения си характер съдържат в себе си личен и емоционален елемент. В този смисъл темата за отмяна на дарението извежда на преден план множество общочовешки ценности като справедливост, добросъвестност и морална ангажираност, които през последните години в забързаното ни ежедневие бяха оставени на заден план, но които освен като общочовешки са основополагащи за всяка правна система.

При разработване на монографичния труд са използвани различни научни методи, като основно е използван правно-догматичният подход, изразяващ се в логическо, систематично и телеологическо тълкуване на правните разпоредби. Едновременно с тях са използвани и правно-историческият и сравнително-правният метод, чрез които са аргументирани различни тези и становища.

Целият монографичен труд е съпътстван с критичен анализ на съдебната практика и на отделни правни становища в българската доктрина, както и с предложения за усъвършенстване на законодателството.

Монографичният труд е с общ обем 408 страници и се състои от увод, пет глави и заключение.

Уводът въвежда читателя в разглежданата проблематика, като накратко в рамките пет страници са изложени основните причини, довели до разработване на монографията. Акцентирано е върху актуалността на проблема в миналото и днес.

Първа глава от труда има изцяло исторически аспект. Проследено е историческото развитие на договора за дарение от времето на римското право, през Новото време и до наши дни. Едновременно с разглеждане на историческото развитие на договора за дарение е разгледано възникването и развитието на института на отмяна на дарението. Особено внимание е обърнато на първите по-обстойни регламентации на отмяната, осъществили се през Новото време. Изследвани са Пруският земски закон от 1794 година, Наредбата-закон на Франсоа I (*Ordonnance générale sur le fait de la justice*“), Наредбата-закон за даренията на Луи

XV (L'ordonnance Donnée à Versailles au mois de Fevrier 1731), Наполеоновият кодекс от 1803 година и първият Италиански кодекс от 1861-1865 година.

Следвайки хронологията на развитие на проблема след разглеждане на основните законодателни актове от Новото време, в първа глава от изложението е направен пространен и задълбочен анализ на насотящото европейско законодателство, засягащо темата „отмяна на дарението“. С цел осъществяването на последващ сравнително-правен анализ на българската правна уредба със западноевропейската са разгледани подробно регламентациите на отмяна на дарението в Русия, Франция, Швейцария, Италия, Испания, Австрия, Германия, Полша и Чехия.

В края на тази част от изложението е обърнато внимание и на развитието на правната регламентация на отмяната на дарението в България, като изложението проследява историческото развитие на проблема от Първата българска държава до наши дни.

Втора глава от изложението дава характеристика на понятието „неотменимост“ и разглежда общите хипотези на отмяна, а именно отмяна при извършване на убийство, отмяна при набедяване и отмяна при недаване на издръжка. Всяка една от хипотезите е разгледана обстойно. За всяка една са изложени основните проблеми и спорове. За първи път са повдигнати въпроси относно подбуждането и помагачеството в убийство, опита за убийство и др. подобни. Акцентирано е върху възможността за отмяна на дарението при отпадане на наказуемостта на деянието по Наказателния кодекс при неизбежна отбрана, при крайна необходимост.

Отделно е разгледана хипотезата на набедяване като предпоставка за отмяна на дарението. Сравнена е уредбата с останалите законодателства. Достигнато е до заключението, че извън регламентирания в закона случаи остават и други хипотези на извършване на престъпление спрямо дарителя, които са достатъчно укорими, за да има възможност да се отмени дарението. Така например при нанасяне на една тежка или средна телесна повреда, която не е довела до убийството на дарителя, бихме могли да приемем, че е налице неблагодарност от страна на надареното лице. Направено е предложение са бъде преосмислена формулировката на чл. 227, ал. 1, б. „а“ и б. „б“ от Закона за задълженията и договорите, като същата бъде допълнена и с други състави на престъпления, които по своя характер са тежки, както и да се даде възможност за отмяна на дарението при израз на неблагодарност не само в рамките на едно престъпление по Наказателния кодекс, но и извън него.

Внимание е обърнато и на третата хипотеза на чл. 227, ал. 1 от Закона за задълженията и договорите, а именно хипотезата на недаване на издръжка. Анализирана е огромната съдебна практика по проблема. Направено е сравнение с европейското законодателство. Достигнато е до извода, че нашата правна уредба се приближава в най-голяма степен до френската регламентация. Изказано е становище, че настоящата регламентация отговаря в най-голяма степен на същността на правото на надарения да търси издръжка от дарителя, като единствено може би е необходимо да се помисли върху възможността да бъде конкретизирано, че недаването на издръжка зависи от възможностите на надареното лице. Така би се избегнала необходимостта от разширително тълкуване на закона. Също така е направено предложение

при следващи изменения на закона да бъде посочена поредността на изпълнението на задължението при конкуренция със задължението за даване на издръжка по Семейния кодекс.

След разглеждане на отделните състави на непризнателност като основание за отмяна на дарението в глава втора са разгледани общи и за трите състава въпроси, като субекти, наследяване на правото на отмяна, същност на срока по чл. 227, ал. 3 от Закона за задълженията и договорите. Обърнато е внимание и на въпросите за допустим отказ от иск за отмяна на дарението, възможността за частична отмяна на дарението, възможността за цедиране на правото на иск за отмяна и др.

В последната част от изложението на втора глава са разгледани последиците от отмяна на дарението. Представени са двете основни теории в литературата и практиката относно въпроса дали отмяната на дарението води до обратно действие или не. Възприета е тезата, че отмяната на дарението в повечето случаи има обратно действие.

Трета глава е посветена на определена група специфични видове дарения, като е разгледана възможността за прилагане към тези дарения на разпоредбите за отмяна в чл. 227, ал. 1 от Закона за задълженията и договорите. Последователно изложението е обхванало възможността за отмяна на дарение, при което е учредено право на ползване, дарение в полза на трето лице, отмяната на взаимни, косвени, акцесорни и прикрити дарения.

Достигнато е до следните основни изводи:

- Учредяването на право на ползване с извършване на дарението не оказва влияние на неотменимостта на дарението. Това означава, че при наличие на предпоставките за отмяна на дарението по чл. 227, ал. 1 от Закона за задълженията и договорите дарението ще подлежи на отмяна независимо от клаузата за правото на ползване.

- При дарение в полза на трето лице, в случай че трето лице приеме подареното му и са налице предпоставките на чл. 227 от Закона за задълженията и договорите, няма пречки да бъде реализирана отмяна на дарението, независимо че същото се е осъществило чрез договор в полза на третото лице.

- Прието е, че при дарения, извършени чрез опрощаването, чрез отказ от право, дарения, извършени чрез придобивна давност, не могат да намерят приложение разпоредбите за отмяна, предвидени в чл. 227, ал. 1 от Закона за задълженията и договорите.

- При даренията, извършени чрез придобиването на имот със средства на дарителя чрез заплащане на задължения на надареното лице, е възприета е тезата, че няма пречки да бъде извършена отмяна на дарението.

- При акцесорните и прикритите дарения е обоснована тезата, че в зависимост от акцесорната клауза дарителят би имал евентуално възможност да иска отмяна на акцесорната клауза от възмездния договор, а при прикритите дарения е прието, че няма пречка да се приложат разпоредбите относно отмяната на даренията, предвидени в чл. 227, ал. 1 от Закона за задълженията и договорите, ако са налице предпоставките за това.

Предметът на изследване на глава трета е обхванал и интересния въпрос за отмяна на дарението поради раждане на дете. Обърнато е подробно внимание на френското законодателство, където все още съществува специфична норма, уреждаща отмяната на

дарението при раждане на дете на дарителя. Изследван е произходът на този способ, като е посочено, че той е давал право на патрона да отмени направено от него дарение на освободения. Въпреки критиките през годините посоченият способ за отмяна е регламентарен и днес във Франция. Направена е оценка на необходимостта от въвеждането на една такава разпоредба и в нашето право и е потърсен отговор на въпроса доколко е необходима предвид развитието на обществените отношения.

Не на последно място в трета глава е обърнато внимание и на нищожните и унищожаемите дарения и възможностите за тяхната отмяна по реда на чл. 227, ал. 1 от Закона за задълженията и договорите.

Четвърта глава от монографията обхваща дарението с договорни клаузи под условие и тежест. При изготвяне на монографията беше констатирано, че въпросните договорни клаузи са се използвали, а и в настоящия момент се използват при сключването на договори за дарение. В същото време тези клаузи имат сравнително слаба уредба в настоящия Закон за задълженията и договорите. Нещо повече - липсват специални разпоредби относно условието и тежестта при даренията. Всичко това при извършване на изследването повдигна множество въпроси и наложи отделянето на отмяната на даренията с договорни клаузи под формата на тежест и условие в отделна глава.

Глава четвърта е разделена на четири параграфа. В първия параграф са разгледани накратко забранените договорни клаузи на отмяна, като това са даренията под потестативни условия и даренията под условие да се изплащат бъдещите дългове на дарителя.

Във втория параграф на главата са изследвани даренията под отлагателни и прекратителни условия и тяхната отмяна. Защитена е тезата, че е недопустимо сключването на договор за дарение под отлагателно условие, тъй като в разпоредбата на чл. 225 от ЗЗД се казва, че се отстъпва „веднага“ нещо на надареното лице. При дарение под отлагателно условие не може да се изпълни това условие и собствеността да бъде прехвърлена веднага. При него дарителят би задържал всичко и би запазил възможността да се разпорежда с вещта и по този начин договорът би се доближил до завещателните разпореждания. След като едно такова дарение е недопустимо, то не бихме могли да говорим и за неговата отмяна.

В монографията е допусната възможността за сключване на дарение под прекратително условие при условията на чл. 25 от Закона за задълженията и договорите. Изложено е, че договарянето на една подобна клауза няма да противоречи на чл. 227, ал. 1 от Закона за задълженията и договорите. Аргументирано е, че разпоредбата на чл. 227, ал. 1 от ЗЗД не ограничава приложението на чл. 25 от ЗЗД относно възможността за сключване на договор за дарение под прекратително условие и неговото прекратяване при настъпване на условието. Разпоредбата на чл. 227, ал. 1 от ЗЗД санкционира по-скоро морални принципи, които законодателят е приел, че поради естеството им следва изрично да регламентира и да ги въздигне в основания за отмяна. Докато прекратяването на един договор поради настъпване на прекратително условие е нещо различно. Прекратителното условие е договорна клауза. Тя зависи от волята на страните. Тя не е свързана с нарушаването на никакви морални принципи. Страните сами избират какво да бъде условието и въобще дали да има такова условие. Не на

последното място съгласно разпоредбата на чл. 25 от ЗЗД при настъпване на прекратителното условие договорът се прекратява по право, т. е. за разлика от чл. 227, ал. 1 от ЗЗД нямаме отмяна, а прекратяване. Обърнато е внимание на различни хипотези на дарения под прекратително условие и проблемите, които биха възникнали при наличието на подобни клаузи при вписването на такъв тип договори.

Параграф трети на глава четвърта е посветен на възможността за сключване на последващ нотариален акт за прекратяване на нотариален акт за дарение. Защитена е тезата, че когато страните желаят да бъде отменен един договор за дарение по взаимно съгласие, няма пречки да сключат последващ договор за отмяна на дарението. В случай че дарението е свързано с недвижим имот, договорът за отмяна на дарението трябва да бъде в нотариална форма и да бъде вписан в Службата по вписванията. Този последващ договор за отмяна на дарението следва да отговаря на всички изисквания, предвидени в Закона за задълженията и договорите относно действителността на договорите. Сключването на такъв договор е възможно както преди да е започнало изпълнението му, така и след неговото започване.

Последният параграф от глава четвърта е посветен на отмяната на дарението с тежест. Разгледаната отмяна на дарението не представлява класически способ за отмяна. Независимо от използваното понятие „отмяна“ в разработката става въпрос по-скоро за едно разваляне на договора за дарение поради неизпълнение на тежестта, а не за отмяна. С цел обхващане на цялата проблематика първоначално е направена подробна характеристика на тежестта като модалитет на сделката. Обърнато е внимание на последиците от неизпълнение на тежестта и отговорността на наследниците при неизпълнение на тежестта. Посочено е, че в сега действащия Закон за задълженията и договорите липсват правни норми, които да дават регламентация на дарението с тежест (изключение е нормата на чл. 226, ал. 3 от ЗЗД), поради което не би следвало да допуснем разваляне на договора за дарение поради неизпълнение на тежестта на основание чл. 87 от ЗЗД. Но е изказано мнението, че не би трябвало да има пречки да се извърши разваляне на договора за дарение с тежест на основание чл. 87 от ЗЗД, ако страните изрично са предвидили такова разваляне при неизпълнение на тежестта. Направено е предложение да бъдат въведени законодателни промени и да бъде подробно регламентирано дарението с тежест.

Пета глава от монографията обхваща различни хипотези на отмяна на дарението извън разпоредбата на чл. 227, ал.1 от Закона за задълженията и договорите. Разгледани са възможностите за отмяна по чл. 135 от Закона за задълженията и договорите, чл. 647 от Търговския закон, чл. 216 от Данъчно-осигурителния кодекс.

Особено внимание е обърнато на отмяната на даренията във връзка с брака. Посочено е, че уредбата е доста стеснена след приемането на сегашния Семейен кодекс. Но изхождайки от обстоятелството, че у нас тези дарения са свързани с традициите и обичаите преди и по време на сключване на брака, е направено заключението, че е удачно в чл. 55 на Семейния кодекс да бъдат добавени и други основания за отмяна на даренията по повод или по време на брака. Направено е предложение да бъде въведена отделна регламентация на предбрачните, годещни дарения, чиято отмяна да е свързана с неключването на бъдещия брак, както и да се

помисли и за регламентация на даренията, които се извършват по време на едно продължително съвместно съжителство на две лица, дори и да нямат граждански брак.

Отделно е акцентирано на Закона за наследството и възможността за отмяна на дарението при т. нар. запазена част от наследството. За първи път в българската литература е разгледан т. нар. наследствен/семеен договор, въведен през последните години в законодателствата на някои държави от Западна Европа като способ за либерализация на института на отказ от запазена част от наследството. Подчертано е, че чрез него се ограничава прехвърлянето на дружествени дялове извън семейството. Създава се възможност за запазване на компанията такава, каквато е създадена от наследодателя. В повечето случаи договорът се сключва във форма на дарствено разпореждане в полза на един от наследниците. В някои правни системи се допуска със сключване на семейния/наследствен договор да бъде извършен и отказ от т. нар. запазена част от наследството. С този отказ се прави и отказ от възможността да бъдат намалявани или отменяни дарствените и завещателните разпореждания, направени от наследодателя приживе. Направено е предложение за регламентация на договора и в българското законодателство.

В главата е разгледана и делбата-дарение като способ за подялбата на наследството приживе на наследодателя и като способ да се запазят личните отношения между хората.

В последния параграф, но не и последен по значение, са разгледани даренията за благотворителност от неограничен брой хора и възможността за тяхната отмяна. Констатирано е, че последните не са регламентирани в българското законодателство, но през последните години са придобили изключителна популярност. Установено е, че по отношение на тях не могат да намерят приложение разпоредбите на чл. 225-227 от Закона за задълженията и договорите. Това произтича от обстоятелството, че в повечето случаи тези дарения са анонимни. Дори и да не са анонимни, те се осъществяват от множество хора по едно и също време. Нещо повече - осъществяват се в повечето случаи по дигитален начин. Това създава допълнителни трудности във връзка с момента на сключване, отчитане и контрол върху този вид дарения. Направено е предложение при една последваща регламентация на този вид дарения изрично да се посочи тяхната неотменимост при условията на чл. 227, ал. 1 от Закона за задълженията и договорите, както и да се помисли за въвеждането на изискване за деклариране на определени обстоятелства пред дадени държавни органи преди започването на дадена благотворителна кампания с цел създаване на по-голяма сигурност. Изказано е становището, че отмяната на този тип дарения би могла да се допусне само в хипотезата на нереализиране на предвидената кауза, като бъде регламентирано какво се случва с подареното в една такава хипотеза.

Монографията завършва със заключение, в което са систематизирани направените изводи и предложения в изложението.

Договорът за дарение е съпътствал живота ни от най-дълбока древност. Той е израз на човешкото в нас, израз на нуждата на хората да си помагат взаимно при необходимост. От тази гледна точка, докато съществуваме като хора, ще даряваме в знак на обич и признателност. В този смисъл договорът за дарение ще съпътства живота ни и нашето развитие като хора, като

общество налага изменения в него, които да отговорят на съвременните ни нужди. Предложеното изследване под формата на монография няма за цел да търси промяна в същността на договора за дарение. Напротив - дарението е и си остава един безвъзмезден и едностранен акт, характеризиращ се със своята неотменимост. Изложението има за цел да намери разрешение на проблемите, възникващи при отмяна на даренията в съвременния свят. То има също така за цел да спре заобикалянето на закона при сключването и отмяната на дарението, както и възможностите за използване на дарението за неправомерни цели.

Монографията не претендира за пълна изчерпателност и абсолютна правдивост. Със сигурност някои от направените в нея изводи и предложенията търпят критика и разнопосочни мнения. Целта на направеното от мен изложение е да повдигне теми за размисъл относно института на отмяна на дарението и необходимостта от настъпването на промени в него. Надявам се да съм постигнала тези задачи.

2. КНИГИ И УЧЕБНИ ПОМАГАЛА

2.1 ПУБЛИКУВАНА ГЛАВА ОТ КНИГА

Драганов, Ж, Горанова, Ил, Радев Ст. Владимирова К. „Смесените фактически състави при концесии, обществени поръчки и други форми за управление и разпореждане с публични средства и собственост (европейски и национални измерения)“ глава девета Косвен съдебен контрол, осъществен от гражданския съд при смесените фактически състави (с. 283-301). София: Ciela. ISBN 978-954-28-4847-9

<https://www.cielacom.com/smesenite-fakticheski-systavi-pri-koncesii.html>

Резюме:

През 2024 година, след повече от три години съвместна дейност с колегите от Публичноправната катедра на Юридическия факултет на УНСС завършихме монографията „Смесените фактически състави при концесии, обществени поръчки и други форми за управление и разпореждане с публични средства и собственост (европейски и национални измерения)“.

Монографията за първи път изследва цялостно и комплексно смесените фактически състави от позицията на административното и частното право. Книгата е с общ обем от 316 страници. Разделена е на девет глави, като са разгледани същността на смесените фактически състави и отделни техни проявления при отдаването под наем на общински държавни имоти, при концесии и обществени поръчки. Отделно е акцентирано върху административнонаказателната отговорност и съдебния контрол, осъществяван от гражданските съдилища.

Част от посочената монография е главата „Косвен съдебен контрол, осъществен от гражданския съд при смесените фактически състави“. Главата е с приблизителен обем от 20 страници, като изложението е разделено на две подчасти: общи терминологични бележки и

практически аспекти. В първата част е разгледана същността на косвения съдебен контрол, осъществяван от гражданските съдилища, както и неговите особености като част от смесените фактически състави. Във втората подчаст на главата внимание е обърнато на различни проблеми, възникващи в практиката във връзка с осъществяване на косвен съдебен контрол. По-конкретно са разгледани проблеми като нищожност и унищожаемост на договорите, които са част от смесените фактически състави, проблеми, възникващи с предварителни договори, част от смесените фактически състави, проблеми във връзка с процесуалната легитимация на страните при осъществяване на косвения съдебен контрол от гражданските съдилища и др. подобни.

Разработената девета глава се явява завършек на монографичното изследване и представя връзката между различните отрасли на правото при института на смесените фактически състави.

2.2 ПУБЛИКУВАНО УЧЕБНО ПОМАГАЛО

Владимирова, К. Учебен практикум по облигационно право; Облигационните претенции по ЗЗД и частично – отделни претенции по ТЗ, ГПК, ЗЗП, ЗОДОВ, ЗС и други закони, първо издание. София, изд. на "Нова звезда", 296 стр. ISBN 978-619-198-102-1

<https://www.ciel.com/ucheben-praktikum-po-obligatsionno-pravo.html>

Резюме:

Учебното помагало е разработено през 2019 година в помощ на студентите от трети курс, специалност „Право“, по учебната дисциплина „Облигационно право“. Основно място в помагалото заемат изучаваните в дисциплина облигационни отношения, тяхното съдържание, упражняване и възникващите паралелно с тях облигационни задължения.

Помагалото има за задача да даде знания на студентите за правните средства, с които се реализират субективните облигационни права, и по-конкретно знания относно различните видове облигационни претенции.

Помагалото е с обем 296 страници, като разработените в него теми следват учебната програма по облигационно право. В тази поредност са изложени облигационните претенции. Всяка една претенция е изложена по аналогичен начин, като е следвана поредността - вид на претенцията, материално-правно основание, правна квалификация и вид на иска по чл. 124 от Гражданскопроцесуалния кодекс и последици при уважаването на съответната претенция.

Частично са разгледани и отделни претенции по Търговския закон, Закона за защита на потребителите, Закона за отговорност на държавата и общините за вреди и Закона за собствеността, като целта на разглеждане на тези претенции е била да се обхване цялостната материя на дисциплината „Облигационно право“ и да се илюстрира пред студентите връзката между отделните правни дисциплини.

При разглеждането на всяка една претенция същата е съпътствана от примерни казуси от практиката. По този начин помагалото дава възможност на студентите да обвържат теоретичните си знания с практиката.

След всяка една претенция е посочена обилна допълнителна литература и съдебна практика.

3. НАУЧНИ СТАТИИ И ДОКЛАДИ¹:

3.1 Владимирова, К. *Относно понятието „Система за изкуствен интелект“ в правото. Studia Iuris, (2), 2025, стр. 58-70.*

<https://studiaiuris.uni-plovdiv.bg/2025/09/09/%d0%ba%d0%b0%d1%82%d1%8f-%d0%b2%d0%bb%d0%b0%d0%b4%d0%b8%d0%bc%d0%b8%d1%80%d0%be%d0%b2%d0%b0-2/>

Резюме:

Ако до преди сто години мечтите на човека за работи, които да го заменят в неговата дейност, са били нещо недостижимо и до голяма степен в сферата на научната фантастика, то днес те са част от нашия живот. Нещо повече - бяха създадени интелигентни софтуерни системи и алгоритми, които имат възможност за задълбочено обучение и напредване благодарение на собствения си опит. Тази индустриална революция наложи промени в обществото, промени в науката и постави научните среди пред нови предизвикателства. В опитите да отговорят на тези промени учените във всички сфери на науката се заеха да търсят отговор на въпроса какво представлява изкуственият интелект.

Статията няма за цел да обхване всички концепции и дефиниции за изкуствен интелект в различните научни сфери. Изложението в нея започва с разглеждане произхода и развитието на изкуствения интелект. След това вниманието е съсредоточено върху правната регламентация на „система за изкуствен интелект“ извън правото на Европейския съюз. Накрая подробно е разгледано понятието „система за изкуствен интелект“ съгласно Регламент (ЕС) 2024/1689 на Европейския парламент за установяване на хармонизирани правила относно изкуствения интелект.

3.2 Владимирова, К. *Приложението на чл. 33, ал. 2 ЗС при сделки, различни от договора за покупко-продажба. „Собственост и право“ (3), 2025, стр. 30-40.*

Резюме:

Съгласно чл. 33, ал. 1 от Закона за собствеността всеки един от съсобствениците има правото да се разпорежда със своята идеална част от общата вещ както намери за добре, включително и да я продаде на трето лице. За да може съсобственик да продаде своята част от недвижим имот на трето лице, то той трябва преди това да е предложил своите идеални части на останалите съсобственици при същите условия, при които би я предложил на трето лице, и никой от останалите съсобственици да не е пожелал да я купи.

Изхождайки от горното, в статията е разгледан въпросът доколко е допустимо прилагането на правилата на чл. 33, ал. 2 от Закона за собствеността по отношение на договор

¹ Представените резюмета на статии и доклади са подредени в хронологичен ред по години, като подредбата е от най-нова към най-стара публикация.

за продажба на наследство, при договор за продажба на отделни сгради в общ поземлен имот, при договор за продажба на етажна собственост, при договор за замяна, договор за дарение, договор за покупко-продажба срещу задължение за гледане и издръжка, даване вместо изпълнение, предварителен договор при предявен иск по чл. 19, ал. 3 от Закона за задълженията и договорите (ЗЗД) и ипотека върху недвижим имот.

Разгледана е съдебната практика. Достигнато е до заключението, че правото на изкупуване по чл. 33, ал. 2 от Закона за собствеността е неприложимо и в случаите на продажба на наследство, дарение, етажна собственост, покупко-продажба срещу задължение за гледане и издръжка, предварителния договор по чл. 19 от Закона за задълженията и договорите, договора за ипотека, покупко-продажба, която е обявена за нищожна, както и в случаите на развален договор за покупко-продажба.

3.3 Владимирова, К. Високорискови AI системи - същност и изисквания. *Studia Iuris*, (1), 2025, стр.75-85.

<https://www.cceol.com/search/article-detail?id=1340912>

Резюме:

През месец юни 2024 година Съветът на Европа прие Регламент (ЕС) 2024/1689 за установяване на хармонизирани правила относно изкуствения интелект. Той поставя началото на първата правна регламентация относно ИИ и има за цел да преодолее притесненията и заплахите във взаимоотношенията между хората и ИИ. В него за първи път са регламентирани четири системи за ИИ, като в зависимост от техния вид са въведени различни изисквания за тях. Самото обособяване на различните видове системи за ИИ е извършено на базата на риска, който носи съответната система за обществото. Така системите на ИИ се разделят на системи с ИИ, представляващи явна заплаха за хората; системи с ИИ, представляващи висок риск; системи с ИИ с ограничен риск; и системи с ИИ с минимален риск.

Разработката разглежда високорисковите AI системи и тяхната правна регламентация. Последователно са разгледани двата вида ВИСОКОРИСКОВИ AI системи, а именно: системи с ИИ, които се считат за високорискови съгласно законодателството

на ЕС за хармонизация; и високорискови системи, които отговарят на описанието на някоя от системите с изкуствен интелект, изброени в приложение III към Закона за изкуствен интелект на ЕС. За всяка една от посочените системи са разгледани техните особености и специфики. На следващо място са разгледани въведените с регламента изисквания, на които трябва да отговарят високорисковите системите с ИИ.

Посочено е, че предвидените изисквания към високорисковите системи за ИИ обхващат като цяло всички проблемни области при разработването и внедряването на високорискови системи с ИИ. Но неясно остава към този момент доколко тези изисквания ще могат да бъдат приложени в практиката.

3.4 Владимирова, К. (2025). Цесията и заместването в дълг при предварителен договор за покупко-продажба на недвижим имот. *Собственост и право*, (10), 30-39. ISSN: 1312-9473

Резюме :

Предварителният договор най-често се сключва при продажба на недвижими имоти.

С предварителния договор не се прехвърлят вещни права. При него няма разместване на имуществени блага. С него се поемат единствено облигационни права и задължения.

В съдебната практика се е наложило разбирането, че правата и задълженията по чл.19 ЗЗД нямат строго личен характер и по своята същност не са *Intuitu personae*. В резултат на това е възприета тезата, че няма пречки да бъдат прехвърлени права или задължения по чл.19 ЗЗД чрез цесия или чрез заместване в дълг.

Статията разглежда въпроса доколко е допустимо да се извършва прехвърляне не на съвкупност от права и задължения по предварителен договор за покупко-продажба на недвижим имот, а само на права или само на задължения по него.

Аргументирано е становището, че е недопустимо прехвърлянето само на права или само на задължения произтичащи от предварителен договор за покупко-продажба на недвижим имот. Допускането на всяка цена на извършването на цесия или заместване в дълг при предварителния договор за покупко-продажба на недвижим имот, крие рискове и изкуствено създаване на правни спорове. В този ред на мисли прехвърлянето на права и задължения по предварителен договор би следвало да е допустимо само когато се осъществява едновременно и при спазване на разпоредбите на чл.99 и чл.102 ЗЗД.

3.5 Владимирова, К. *Принципът на прозрачност съгласно акта за изкуствения интелект. Юридическо списание на НБУ, 20(2),2024 42-51.*

<https://www.cceol.com/search/article-detail?id=1372427>

Резюме :

Прозрачността е основен принцип на правото на Европейския съюз. Този принцип има за цел да предоставя информация на хората, като така им дава възможност да участват в процесите на вземане на решения, да изразяват своите мнения и идеи, да се чувстват сигурни и спокойни. В същото време прозрачността създава легитимност в европейските органи, както и предпоставка за носене на отговорност от институциите. Принципът на прозрачност залегна и в Регламент (ЕС) 2024/1689 на Европейския парламент за установяване на хармонизирани правила относно изкуствения интелект. Чрез него се цели да се създаде прозрачен режим на технологиите за изкуствен интелект, който да позволи на юридическите лица да разработват и внедряват отговорно изкуствен интелект, а на физическите – да разбират дизайна и да го използват безопасно.

Статията разглежда същността на принципа на прозрачност и неговото място и задача в акта за изкуствен интелект.

По-конкретно са разгледани общите правила за прозрачност, приложими за всички системи за ИИ съгласно чл. 50 от Регламента, изисквания за прозрачност на високорискови системи с ИИ (HRAIS) и изисквания за прозрачност на доставчиците на модели с ИИ с общо предназначение (GPAI). Направен е сравнителен анализ между принципа на прозрачност в Закона за изкуствения интелект и GDPR.

3.6 Владимирова, К. Кратък коментар на Регламент (ЕС) 2024/1689 на Европейския парламент и на Съвета от 13.6.2024 година за установяване на хармонизирани правила относно изкуствения интелект. „Право, политика, администрация“, 11(2), 2024, стр. 22-32.

<https://www.cceol.com/search/article-detail?id=1300213>

Резюме :

На 13 юни 2024 година от Съвета на Европа беше приет и на 12 юли 2024 г. обнародван Регламент (ЕС) 2024/1689 на Европейския парламент за установяване на хармонизирани правила относно изкуствения интелект. Той бележи края на един дълъг период на преговори между страните членки, започнал още през 2021 година. Приетият регламент е първата по рода си регламентация на ИИ и е ориентиран изцяло към защитата на човека. Той създава нови правила за държавите членки, които гарантират правата и свободите на гражданите и регулират обществените отношения, които възникват по повод създаването и използването на системи за изкуствен интелект.

Статията разглежда основните субекти, правата и задълженията, срокове и последици, които са предвидени в Регламента, като е обърнато специално внимание на санкциите при неспазване на регламента. В заключение са анализирани положителните и отрицателните страни от въвеждането на Регламента.

3.7 Владимирова, К. По някои въпроси на доброволната делба и предварителния договор по чл. 19 от Закона за задълженията и договорите. „Собственост и право“ (10), 2024, 37-42.

Резюме:

Най-често съсобствеността възниква в резултат на наследяване, но тя може да възникне и в резултат на правна сделка, давностно владение, семейни взаимоотношения, административни актове и други подобни.

Един от способите за прекратяване на съсобствеността е делбата. Делбата има за цел да прекрати съсобствеността, да прекрати състоянието на имуществена общност. Чрез делбата всеки един съсобственик получава реален, индивидуален дял от нея, стига, разбира се, това да е възможно.

Статията разглежда въпроса възможно ли е да бъде сключен предварителен договор за доброволна делба и ако е допустимо, може ли по отношение на един предварителен договор за доброволна делба да бъде приложен чл.19, ал. 3 от ЗЗД. След анализ на разпоредбите на ЗЗД и ГПК (относно производството по обявяване на предварителен договор за окончателен) се достига до извода, че няма пречки да бъде сключен предварителен договор за доброволна делба. Такъв договор би бил подходящ за уреждане на взаимоотношенията между наследниците, когато се очаква да възникне бъдеща вещ в съсобственост. Аргументирано се установява, че няма пречки и за предявяване на иск по чл.19, ал. 3 от ЗЗД, като е възприета тезата, че последният е значително по-подходящ за уреждане на взаимоотношения от една съдебна делба.

3.8 Владимирова, К. Допустимо ли е сключване на последващ договор за отмяната на договор за дарение?. „Собственост и право“ (4), 2024, стр. 21-26.

Резюме:

Разпоредбата на чл. 87 от ЗЗД регламентира развалянето на двустранните договори. Тя не разглежда развалянето на двустранни договори по взаимно съгласие. Въпреки това съдебната практика допуска освен по реда на чл. 87 от ЗЗД двустранните договори да бъдат разваляни и по взаимно съгласие. Това се осъществява чрез последващ договор, който представлява спогодба между страните.

Статията разглежда въпроса допустимо ли е да бъде развален договор за дарение по взаимно съгласие на страните. В тази връзка се анализира забраната за прилагане на чл. 87 от ЗЗД по отношение на едностранните договори и по-конкретно договора за дарение и нейното отношение към разпоредбата на чл. 227, ал. 1 от ЗЗД относно отмяната на договора за дарение. Обърнато е внимание и на разпоредбите, регламентиращи спогодбата в ЗЗД, и по-конкретно на чл. 365, ал. 1 и чл. 366 от ЗЗД.

Обърнато е внимание и на съдебната практика в страната, която на практика не допуска такава отмяна. Направен е анализ и сравнение с френската правна система и съдебна практика.

В заключение е достигнато до извода, че въпреки липсата на изрична правна регламентация няма пречки да бъде допуснато да бъде развален един договор за дарение по взаимно съгласие на страните. В случай че дарението е свързано с недвижим имот, договорът за отмяна на дарението ще следва да бъде сключен в нотариална форма и съответно да бъде вписан.

3.9. Владимирова, К. По някои въпроси при смесените фактически състави на концесионните договори. В „Предизвикателства пред правното регулиране в България: Сборник с доклади от научна конференция, проведена на 31 октомври 2023 г. в Голямата и Малката конферентна зала“, УНСС, София (с. 389-399). София, Издателски комплекс – УНСС, 2024 г.

<https://www.cceol.com/search/chapter-detail?id=1268154>

Резюме:

Концесионните отношения възникват и се развиват в резултат на сложен фактически състав, който се състои от публичноправни и частноправни елементи. Възникването на концесионните отношения се подчинява на публичното право. Изпълнението, неизпълнението, последиците от това неизпълнение, неустойки, вреди и др. подобни се подчиняват на частното право.

Особеният характер на концесионния договор и по-конкретно публичноправният му аспект са наложили специфики при уреждане на възникналите спорове по повод изпълнението, изменението и прекратяването на тези договори и различия от класическите граждански и търговски договори.

В статията е акцентирано на съдебния контрол при определяне вида на отговорност при неизпълнение на концесионно задължение, на съдебен контрол по повод задължението за

заплащане на възнаграждение извън концесионното възнаграждение, на концесионно плащане при спиране действието на концесията, както и на обезщетения и неустойки при концесиите.

3.10. Владимирова, К. *Относно качеството „потребител“ съгласно Закона за защита на потребителите и европейското право. „Търговско и облигационно право“ (7), 2023, стр. 16-19.*

Резюме:

Защитата на потребителите в Европа бележи своето начало през 1973 година с приемането на Хартата за защита на потребителите от Европейската общност. След нейното приемане следват поредица от конвенции и директиви, с които се прави опит за първично регулиране на потребителските права. В резултат на това в периода 1978-1979 година във Франция, Германия, Австрия и др. страни биват приети първите закони за защита на потребителите. В този първоначален период от време започва налагането на политиката за неравноправните клаузи в потребителските договори. С течение на времето потребителската защита се разширява. Нещо повече - развитието на единния европейски пазар през последните години налага все по-голяма и интензивна политика за защита на потребителите. Потребителите биват защитени не само срещу нелоялни търговски практики и неравноправни клаузи в договорите, но те имат право да получават ясна, точна, разбираема информация относно сключваните договори. Въпреки че правата на потребителите са точно и ясно дефинирани в множеството европейски, а в последните години и български нормативни актове, прилагането им в практиката се оказва затруднено. В статията е разгледана европейската и българската съдебна практика относно въпроса кое лице може да бъде потребител.

В заключение е достигнато до извода, че се наблюдава тенденция към разширяване на лицата, попадащи в категорията „потребители“, като това допринася осезаемо за по-качествена и по-сигурна потребителска защита. В същото време е посочено, че не трябва да се прекалява и с разширителното тълкуване на понятието „потребител“, защото едно прекомерно разширяване би довело до неправомерно използване на потребителска защита, което не е целта на европейското законодателство. Посочено е, че при спор дали дадено лице е потребител, следва да се подхожда към всеки един договор индивидуално.

3.11. Владимирова, К. *Няколко бележки върху наследствения/семеен договор и възможността за отказ от запазената част на наследството. „Собственост и право“ (12), 2023, 62-69.*

Резюме:

Българското право не познава института на наследствения/семеен договор. Съгласно действащото в страната ни законодателство завещанието е единствената сделка mortis causa. Нещо повече, ако днес някой сключи такъв договор, то той би бил нищожен на основание чл. 26, ал. 1 от Закона за задълженията и договорите, тъй като представлява договор върху неоткрито наследство.

В разработката е разгледано законодателството на няколко европейски страни като Франция и Белгия. Направен е изводът, че българското законодателство изостава в тази сфера и не отговаря на новите обществени отношения. Направено е предложение за законодателни промени, които да регламентират за в бъдеще наследствения/семеен договор.

3.12 Владимирова, К. Отпадане на наказуемостта на деянието и влиянието върху отмяната на дарението в случаите на чл. 227, ал. 1, б. "а" и "б" ЗЗД. „Собственост и право“ (8), 2023, стр. 5-13.

Резюме:

В разпоредбата на чл. 227, ал. 1 от Закона за задълженията и договорите са посочени изчерпателно основанията за отмяна на дарението. В първите две букви на разпоредбата са регламентирани два случая на отмяна на дарението, които са пряко свързани с извършването на престъпления, визирани в Наказателния кодекс и наказуеми по Наказателнопроцесуалния кодекс. Това са случаите на убийство и набеждаване. Тези две хипотези се срещат рядко в практиката, но повдигат интересни въпроси, възникващи от наказателния елемент в тях.

Потърсен е отговор на въпросите как би се отразило на приложението на чл. 227, ал. 1 от Закона за задълженията и договорите едно прекратяване или необразуване на наказателно производство, една амнистия, една погасителна давност по Наказателния кодекс и едно разстройство на съзнанието след извършване на престъпление. Анализирани са теорията и съдебната практика, доколкото са налице. Направени са предложения за усъвършенстване на уредбата.

3.13 Владимирова, К. Спорове и проблеми при отдаването под наем на държавни и общински имоти. В „Юридически, икономически и исторически аспекти на държавното регулиране върху стопанската дейност: Сборник с доклади от научна конференция, проведена на 23 юни 2022 г.“ (с. 134-140). София: Издателски комплекс – УНСС, 2023 г.

<https://www.cceol.com/search/chapter-detail?id=1180957>

Резюме :

Отдаването под наем на общински и държавни имоти е свързано с реализирането на публични интереси, а в някои случаи и със силен социален елемент. Това е довело до създаването на отделна правна регламентация на договорите за наем на държавни и общински имоти. Тази регламентация се характеризира със засиленото присъствие на публичноправния елемент. Едновременно с това се запазва действието на общите частноправни норми на договора за наем, съдържащи се в ЗЗД. В резултат на това се наблюдават специфики относно изпълнението и неизпълнението на договорите за отдаване под наем на държавни и общински имоти, които специфики ги отличават от класическия договор за наем.

Изложението разглежда някои особености, които са налице при отдаването под наем на държавни и общински имоти, възникващи в резултат на преплитането на частноправните и публичноправните елементи при този вид договори. По-конкретно е обърнато внимание

на проблемите относно приложимостта на разпоредбата на чл. 236, ал. 1 от Закона за задълженията и договорите при договорите под наем на общински и държавни имоти, на възможността общинските или държавните органи да заплащат обезщетение при отдаване под наем на съсобствен с трети лица имот без тяхно съгласие и на допустимостта да бъде присъждано обезщетение по Закона за задълженията и договорите при прекратяване на договор за наем на общински или държавни имоти при наличие на условията на чл. 39 от Закона за общинската собственост.

3.14. Владимирова, К. Делба на дарение. „Собственост и право“ (10), 2022, стр. 41-50.

Резюме:

Настоящата статия излезе в списание „Собственост и право“ (10), 2022 с допусната техническа грешка в заглавието. Вместо названието **делба-дарение**, в излезлия брой беше публикувана статията под наименованието „Делба на дарение“. Въпреки невъзможността да бъде изправена тази грешка статията запази своя принос и значение чрез изложението си.

Вниманието в нея е насочено към делбата-дарение като инструмент за семейно спокойствие, като институт, който позволява чрез равнопоставеност да се запазят личните отношения между хората.

Делбата-дарение е специфичен формален разпоредителен акт, с който наследодателят цели да определи конкретно правото на собственост, което наследниците му ще придобият, по такъв начин, че да бъде избегната нуждата от последваща подялба на наследството. При този вид дарение дарственото намерение е изведено на заден план, тъй като то е само средство за постигане на целта - подялбата на съсобствеността. Поради тази причина делбата-дарение е регламентирана отделно в разпоредбите на Закона за наследството /чл.77-79/.

Задълбочено е обърнато внимание на същността на договора и неговите особености. Потърсен е отговор на въпроса дали към този вид договор се прилагат правилата за отмяна на дарението, предвидени в Закона за задълженията и договорите. Посочено е, че няма пречки

по отношение на делбата-дарение да бъдат приложени общите правила на отмяна, залегнали в разпоредбата на чл. 227, ал. 1 от Закона за задълженията и договорите. В същото време е установено, че възниква въпрос доколко разпоредбата на чл. 227, ал. 1 от ЗЗД следва да се прилага за всички участници в делбата-дарение или само за този участник, който е нарушил разпоредбата.

След анализ на възможностите е застъпена тезата, че е по-логично да бъде възприето решението при прилагане на чл. 227, ал. 1 ЗЗД да бъде отменено дарението спрямо всички участници в делбата-дарение. В случай че отмяната се иска от някои от наследниците, то след отмяната по отношение на всички те ще имат възможност да поискат делба на наследството и

евентуално да предявят претенции за установяване на недостойнството за някои от съделителите.

В статията е обърнато внимание и на различни въпроси, възникващи от прилагането и на Закона за наследството към договора делба-дарение. По-конкретно е потърсен отговор на въпроса какво е приложението на чл. 30 от Закона за наследството относно отмяната на делбата-дарение при запазена част от наследството и какви са последиците за този вид договор.

3.15 Владимирова, К. Въпроси, засягащи срока за отмяна на дарението по чл. 227, ал. 3 от Закона за задълженията и договорите. „Собственост и право“ (7), 2022, стр. 6-12.

Резюме:

Дарението не подлежи на разваляне. То може само да бъде само отменяно в предвидените в чл. 227 от Закона за задълженията и договорите случаи. Отмяната на дарението е подчинена на различен от общия погасителен срок, предвиден в чл. 110 от Закона за задълженията и договорите. Съгласно чл. 227, ал. 3 от Закона за задълженията и договорите дарителят би могъл да отмени дарението в срок от една година, откакто са му станали известни основанията за отмяна на дарението. Посоченият едногодишен срок повдига известни въпроси относно неговата същност, момента, от който започва да тече, а също така и въпроси във връзка с конкуренцията му с други срокове.

В статията е разгледан въпросът за продължителност и вида на срока по чл. 227, ал. 3 от Закона за задълженията и договорите. Изказано е становище, че би следвало да се приеме, че посоченият едногодишен срок е преклузивен процесуален срок, който не се прекъсва и не спира да тече.

Направен е сравнително-правен анализ между срока по чл. 227, ал. 3 от Закона за задълженията и договорите и близки на него срокове, а именно сроковете, предвидени в чл. 80 от Наказателния кодекс и общата погасителна давност, предвидена в Закона за задълженията и договорите.

3.16 Владимирова, К. Отмяната на взаимните, непреките, акцесорните и прикритите дарения. „Собственост и право“ (6), 2022 г., стр. 5-12.

Резюме:

Историята на дарението като институт на правото може да се нарече история на бягство от дарението. Още в най-дълбока древност римляните са правили всичко възможно, за да избегнат дарението. По-късно работата на римските юристи бива насочена към търсене на отговор на въпроса доколко ограниченията на Lex Cincia се прилагат към всички форми на безвъзмездно даване на нещо, доколко ограниченията важат за семейните отношения или по-точно казано - още тогава са търсени средства, чрез които да бъде заобиколена тежката форма на дарението. Така стигаме до днешните векове, когато хората продължават да търсят начини да направят дарствен акт, като избегнат тежките форми, разходи и последици на типичното

дарение. В резултат могат да се видят различни форми на дарението, които поради своите специфики повдигат уместния въпрос прилагат ли се по отношение на тези дарения разпоредбите на отмяна, предвидени в чл. 227, ал. 1 от Закона за задълженията и договорите, или до каква степен намират приложение посочените разпоредби.

Изложението разглежда възможността за отмяна на взаимните, непреките, акцесорните и прикритите дарения. Възприета е тезата, че няма пречки за отмяна на взаимните дарения, като отмяната на едното взаимно дарение не би следвало да влече след себе си отмяна и на другото взаимно дарение.

Разгледани са различни хипотези на непреки/косвени дарения. В разработката е прието, че при дарения, извършени чрез опрощаването, чрез отказ от право, дарения, извършени чрез придобивна давност, не могат да намерят приложение разпоредбите за отмяна, предвидени в чл. 227, ал. 1 от Закона за задълженията и договорите.

Обратното, а именно допустима отмяна по чл. 227, ал. 1 от Закона за задълженията и договорите на даренията, извършени чрез придобиването на имот със средства на дарителя чрез заплащане на задължения на надареното лице.

В статията е акцентирано и на акцесорните и прикритите дарения. Обоснована е тезата, че в зависимост от акцесорната клауза дарителят би имал евентуално възможност да иска отмяна на акцесорната клауза от възмездния договор, а при прикритите дарения е прието, че няма пречка да се приложат разпоредбите относно отмяната на даренията, предвидени в чл. 227, ал. 1 от Закона за задълженията и договорите, ако са налице предпоставките за това.

3.17 Владимирова, К. Отмяната на дарение поради раждане на дете - историческо развитие и приложимост днес. В „Сто години УНСС - 100 години право в УНСС: Сборник с доклади от научна конференция, организирана по повод 100-годишния юбилей на УНСС“, проведена на 12 ноември 2020 г. в Голямата и Малката конферентна зала, УНСС, София, България. Т. 1, История, теория и развитие на правото. Актуални проблеми на частното и международното право (с. 164-170). София: Издателски комплекс - УНСС. 2021г.

https://faculties.unwe.bg/Uploads/Law/law_6a700_%D0%A2%D0%A0%D0%90%D0%94%D0%98%D0%A6%D0%98%D0%AF%20%D0%98%20%D0%A0%D0%90%D0%97%D0%92%D0%98%D0%A2%D0%98%D0%95%20%D0%9D%D0%90%20%D0%97%D0%90%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%94%D0%90%D0%A2%D0%95%D0%9B%D0%A1%D0%A2%D0%92%D0%9E%D0%A2%D0%9E%20%D0%92%20%D0%A1%D0%A4%D0%95%D0%A0%D0%90%D0%A2%D0%90%20%D0%9D%D0%90%20%D0%98%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%9C%D0%98%D0%9A%D0%90%D0%A2%D0%90.pdf

Резюме:

Във френското законодателство все още съществува един специфичен способ за отмяна на дарението, а именно отмяна на дарение при раждане на дете на дарителя. Този способ произхожда от Code liv. VIII De revocandis donationibus, tit. 56, който е давал право на патрона

да отмени направено от него дарение на освобождения. Реципирано от френските юристи, това право на отмяна е било подложено през годините на големи критики. Въпреки това правилото за отмяна на дарението при раждане на дете все още съществува в разпоредбите на чл. 960 от Френския кодекс.

Изложението разглежда основните характеристики на посочения способ и акцентира на въпроса доколко е възможно прилагането му в настоящия момент на развитие на правото в страната ни.

3.18 Владимирова, К. *Относно допустимостта на анатоцизма по 33Д. В „Традиция и развитие на законодателството в сферата на икономиката: Сборник с доклади от научна конференция, организирана по повод 50-годишнината от приемането на Наказателния кодекс, проведена на 24.10. 2018 г.“ (с. 365-369). София 2020: Издателски комплекс - УНСС. 2020 г.*

https://faculties.unwe.bg/Uploads/Law/law_6a700_%D0%A2%D0%A0%D0%90%D0%94%D0%98%D0%A6%D0%98%D0%AF%20%D0%98%20%D0%A0%D0%90%D0%97%D0%92%D0%98%D0%A2%D0%98%D0%95%20%D0%9D%D0%90%20%D0%97%D0%90%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%94%D0%90%D0%A2%D0%95%D0%9B%D0%A1%D0%A2%D0%92%D0%9E%D0%A2%D0%9E%20%D0%92%20%D0%A1%D0%A4%D0%95%D0%A0%D0%90%D0%A2%D0%90%20%D0%9D%D0%90%20%D0%98%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%9C%D0%98%D0%9A%D0%90%D0%A2%D0%90.pdf

Резюме:

Институтът на капитализация или анатоцизъм е бил уреден в няколко подзаконовни нормативни акта до 2008 г. След този период липсва законов или подзаконов нормативен акт, който да регламентира капитализацията или анатоцизма съгласно изискванията на чл. 10, ал. 2 от Закона за задълженията и договорите.

В статията накратко, под формата на въведение е разгледано понятието „лихва“ и различните видове лихви. След това изложението се насочва към търсене на отговор на въпроса възможно ли е да говорим за „допустима капитализация“ или за „допустим анатоцизъм“. За тази цел е анализирана накратко правната уредба на капитализацията след 1999 година, като се установява, че до 2008 година в законодателството ни капитализацията е била забранена само по отношение на просрочени лихви.

Изказано е становище, че няма да е налице анатоцизъм в следните случаи:

- ако страните са договорили договорна лихва по чл. 240 от 33Д, т. е. възнаградителна лихва, и същата не е заплатена.
- при задължение под формата на т. нар. „анюитетни вноски“.
- при предоговаряне на задълженията преди настъпване на падежа на задължението за лихва.
- при условията на чл. 294 от ТЗ, т. е., ако страните по договора са търговци и изрично са предвидили в договора възможността за капитализация на лихвата.

- при претендирана мораторна лихва за забава на плащането по вземане по издаден менителничен ефект по каузална сделка, която включва и договорна лихва.

В статията е застъпена тезата, че е налице анатоцизъм във всички случаи, когато се начислява възнаградителна лихва върху вече просрочена възнаградителна лихва или когато се начислява лихва за забава върху вече просрочена лихва за забава.

Анатоцизъм ще е налице и при уговаряне на мораторна неустойка, различна по размер от законната лихва.

3.19 Владимирова, К. В какъв размер е допустимо договарянето на неустойка при прекратяване на срочен договор за наем с предизвестие. „Собственост и право“ (2), 2019, стр. 14-19.

Резюме:

С договора за наем наемодателят се задължава да предостави на наемателя една вещ за временно ползване. За наемодателя възниква основно задължение да предостави необезпокоявано ползването на вещта за договорения срок или за неопределен период от време. Като антипод на това задължение за наемателя възниква задължение да заплаща на наемодателя определеното в договора възнаграждение под формата на наемна вноска. Наемната цена е цената на ползване на наетата вещ и може да се дължи месечно или общо за целия период от време, докато договорът за наем не е прекратен.

Няма пречки, съобразно принципа на свободата при договарянето и равнопоставеността на страните, те да договорят неустойка в случай на прекратяване чрез предизвестие на срочния договор за наем. Страните могат да договорят заплащането на неустойка от наемателя, ако той прекрати едностранно и предсрочно договора. Така страните гарантират изпълнението на договора за наем, като в същото време при евентуално предсрочно прекратяване страните биват обезщетени за вредите от прекратяване на договора. Няма проблеми, ако тази неустойка се равнява на една или две наемни вноски. Проблеми биха възникнали, в случай че неустойка бъде договорена до размера на оставащите наемни вноски до края на договора за наем.

Статията разглежда и анализира именно въпроса доколко е допустимо да бъде договорена неустойка до размера на оставащите наемни вноски до края на договора за наем. Няма ли в една такава хипотеза договорената неустойка да надхвърли значително евентуално претърпените вреди от страните.

Достига се до заключението, че не съществува ограничение за страните да договорят неустойка при прекратяване на срочен договор за наем в размер на остатъчния срок на договора. В случай че размерът на така договорената неустойка надхвърли значително претърпените вреди и води до неоснователно обогатяване, засегнатата страна би могла да се защити чрез иск за намаляване на неустойката или иск за нищожност на неустойката поради противоречие с добрите нрави.

3.20 Владимирова, К. *Относно предсрочната изискуемост по 33Д. В „Актуални проблеми на правното регулиране на бизнеса: Научна конференция, организирана по повод 80-годишнината от рождението на проф. д-р Любен Караниколов и проф. д-р Емил Златарев и 70-годишнината от рождението на проф. д-р Златка Сукарева“, 30 ноември 2017 (с. 149-155). София: Издателски комплекс - УНСС. 2019 г.*

https://faculties.unwe.bg/Uploads/Law/law_6a700_%D0%90%D0%9A%D0%A2%D0%A3%D0%90%D0%9B%D0%9D%D0%98%20%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%91%D0%9B%D0%95%D0%9C%D0%98%20%D0%9D%D0%90%20%D0%9F%D0%A0%D0%90%D0%92%D0%9D%D0%9E%D0%A2%D0%9E%20%D0%A0%D0%95%D0%93%D0%A3%D0%9B%D0%98%D0%A0%D0%90%D0%9D%D0%95%20%D0%9D%D0%90%20%D0%91%D0%98%D0%97%D0%9D%D0%95%D0%A1%D0%90.pdf

Резюме:

През последните години все по-често се говори за предсрочна изискуемост на задълженията. Обикновено понятието се разглежда през призмата на търговското право и по-конкретно при договорите за заем между банковите институции и физическите лица. Извън търговското право предсрочната изискуемост намира приложение и в облигационното право.

В изложението е разгледана същността на предсрочната изискуемост, като е посочено, че тя представлява едно субективно, потестативно право на кредитора. Също така то е аксесорно по своя характер. По своя характер зависи от характера на задължението на длъжника. Ако задължението на длъжника е свързано с неговата личност, то и правото на предсрочна изискуемост се характеризира с личностни елементи и обратното. Правото на предсрочна изискуемост е едно обезпечително право, което цели да защити кредитора от невъзможността длъжникът да изпълни задълженията си.

Обърнато е внимание на предпоставките на предсрочната изискуемост по чл. 71 от Закона за задълженията и договорите. Анализирани са понятието „неплатежоспособност“ по Закона за задълженията и договорите и Търговския закон.

В последната част от изложението са разгледани последиците от предсрочната изискуемост.

3.21 Владимирова, К. *Относно приложимата давност за вземания за задатък и отметнина. „Търговско и облигационно право“, (3), 2019, стр. 41-46.*

Резюме:

Задатъкът е регламентиран в чл. 93 от Закона за задълженията и договорите, като той има потвърдителна, гаранционна и обезщетително-наказателна функция. Неговата потвърдителна функция се изразява в това, че той служи за доказателство за сключения договор между страните. Гаранционната и обезщетителната функция проявяват своето действие във възможността изправната страна по договора да иска в двоен размер дадения от нея задатък или в правото ѝ да задържи получения задатък.

Близък до фигурата на задатъка се явява институтът на отметнината, или т. нар. пишманлък. Тя се дава или обещава от едната страна при сключване на договора и дава право

на страната да се откаже от договора, преди да е започнало изпълнението му. Отметнината е регламентирана в чл. 308 от Търговския закон, но въпреки това тя е допустима и между нетърговци – в гражданските взаимоотношения. За разлика от задатъка отметнината може да бъде обещавана между страните. Не е задължително нейното изначално даване както е при задатъка. Тя влиза в сила, преди да е започнало изпълнението на договора.

В статията е разгледан въпросът с каква давност се погасява вземането за задатък и отметнина и дали по отношение на тези два института се прилага общата петгодишна погасителна давност по чл. 110 от Закона за задълженията и договорите, или се прилага специалната погасителна давност от три години в чл. 111 от Закона за задълженията и договорите, която намира приложение при неустойката и лихвата.

Защитена е тезата, че както при неустойката, така и при задатъка и отметнината би следвало да се прилага по-кратката погасителна давност от три години. Приемането на по-кратката погасителна давност би уеднаквило правоприлагането при трите сходни института - неустойка, задатък и отметнина, но и би довело до по-бързото уреждане на взаимоотношенията между страните.

3.22 Владимирова, К. (2017).Относно удостоверяването на подписи на пълномощни, с които се сключват договори в нотариална форма, В Сборник с доклади: „Право и бизнес-усъвършенстване на нормативната уредба“, от Юбилейна научна конференция, организирана по повод 25 години ЮФ на УНСС, 2017 г.ISBN 978-954-644-991-7

Резюме:

Институтът на упълномощаването, макар и на пръв поглед да представлява сравнително малка част от гражданското право, той изиграва огромна роля в процеса на глобализация, тъй като дава възможност на хората да разменят блага, да сключват сделки, без даса ограничени от граници, от правни норми или от икономическото си положение.

Статията разглежда възможността за сключване на договори в нотариална форма, чрез пълномощно заверено от нотариус в чужбина. Обърнато е внимание на нормативните изисквания към 2016 година за удостоверяване на дата, съдържание и подпис на частен документ, както и на международната регламентация. Подробно е разгледана и анализирана действащата в страната съдебна практика. Направено е предложение при следващи изменения на законодателството изрично да се разграничат случаите на упълномощаване за сключване на договори в нотариална форма, извършено в България и в чужбина, за имоти, находящи се на територията на страната ни.

UNIVERSITY OF NATIONAL AND
WORLD ECONOMY
FACULTY OF LAW
DEPARTEMENT "Civil Law "

SUMMARIES OF SCIENTIFIC PUBLICATIONS OF CH. ASSIST. KATIA KRASTANOVA VLADIMIROVA-BATTCHIEVA

**Candidate for the academic position of Associate Professor in the professional field 3.6.
LAW scientific specialty "Civil and family law", published in State Gazette, No no. 3 dated
09.01.2026**

1. HABILITATION MONOGRAPH

Vladimirova, K. „*CANCELLATION OF THE DONATION*". *SOFIA, Ciela Publishing House. 2024, ISBN: 978-954-28-4824-0, 408 pages.*

<https://www.cielacom.com/otmiana-na-darenieto.html>

Summary:

Today and in the past, the contract of donation connects people on various occasions. We donate at the birth of a child for the sake of his health and well-being. Parents donate their children as an expression of love. We give gifts for birthdays, anniversaries, and other special occasions. We donate to people in need to help them survive.

In all these cases, the donation is an expression of feelings of love, gratitude, respect, etc. The donation is actually an expression of the kindness of a person. The donation has also been and remains a means of distributing human goods after the death of a person. As a person ages, the likelihood of leaving this world increases. This gives rise to thoughts in him about what will happen to all his goods. A person is not always satisfied with who will receive his property. He wants to decide his fate for himself. Usually, this is achieved through a donation or a will.

The donation is also used to achieve other goals, for the realization of economic interests. In the past, rulers have imposed their power and dominance over others by making donations. Emperors

have distributed noble titles, lands and positions in their territories. Thus, they have created obligated persons; they have created debts. In the modern world, this trend is preserved, as donations are used as a means to perform services, to provide services and other privileges in order to achieve profit. Promotional vouchers, coupons, gifts for opening sites and the like are distributed, through which sales in trade are encouraged.

But in some cases, regardless of the reasons for making a donation, people regret the donation they made. Thus, since ancient times, the question of the possibility of a donation being cancelled has been raised.

The monograph is dedicated precisely to the topic of "Cancellation of a donation". The topic is classic, both for our legal system and for legal systems around the world in general. However, the topic has been little developed and studied in its entirety.

At the same time, the topic developed is of important practical importance and aims to regulate a certain group of relationships between individuals, relationships that, despite their property nature, contain a personal and emotional element. In this sense, the topic of cancellation of a donation brings to the fore many universal human values, such as justice, good faith and moral commitment, which in recent years in our hectic everyday life have been left in the background, but which, in addition to being universal, are fundamental for any legal system.

In developing the monographic work, various scientific methods were used, mainly a legal-dogmatic approach, expressed in a logical, systematic and teleological interpretation of the legal provisions. At the same time, legal-historical and comparative-legal methods were used, through which various theses and opinions were argued.

The entire monographic work is accompanied by a critical analysis of the case law and individual legal opinions in the Bulgarian doctrine, as well as proposals for improving the legislation.

The monographic work has a total volume of 408 pages and consists of an introduction, five chapters and a conclusion.

The introduction introduces the reader to the issues under consideration, briefly outlining the main reasons that led to the development of the monograph within five pages. The emphasis is on the relevance of the problem in the past and today.

The first chapter of the work has a purely historical aspect. The historical development of the donation contract from the time of Roman law, through the Modern Age and to the present day is traced. Simultaneously with the examination of the historical development of the donation contract, the emergence and development of the institute of revocation of the donation are examined. Particular attention is paid to the first, more detailed regulations of revocation, which took place in the Modern Age. The Prussian Land Law of 1794, the Ordinance-Law of François I ("*Ordonnance générale sur le fait de la justice*"), the Ordinance-Law on Donations of Louis XV (*L'ordonnance Donnée à Versailles au mois de Fevrier 1731*), the Napoleonic Code of 1803 and the first Italian Code of 1861-1865 have been studied.

Following the chronology of the development of the problem after examining the main legislative acts of the Modern Age, in the First Chapter of the presentation, an extensive and in-depth analysis of the prevailing European legislation concerning the topic of revocation of donation has

been made. In order to carry out a subsequent comparative legal analysis of the Bulgarian legal system with the Western European one, the regulations on the revocation of donation in Russia, France, Switzerland, Italy, Spain, Austria, Germany, Poland and the Czech Republic have been examined in detail.

At the end of this part of the presentation, attention is also paid to the development of the legal regulation of the cancellation of the donation in Bulgaria, as the presentation traces the historical development of the problem from the First Bulgarian State to the present day.

The second chapter of the presentation provides a characteristic of the concept of irrevocability and examines the general hypotheses of revocation, namely revocation in the event of murder, revocation in the event of perjury and revocation in the event of failure to provide maintenance. Each of the hypotheses is examined in detail. The main problems and disputes are presented for each one. For the first time, questions regarding incitement and aiding and abetting in murder, attempt, etc., are raised. The emphasis is on the possibility of revocation of the donation when the act is no longer punishable under the Criminal Code, in case of unavoidable defence, or extreme necessity.

The hypothesis of perjury is examined separately, as a prerequisite for revocation of the donation. The regulation is compared with other legal provisions. It is concluded that outside the cases regulated by the law, there are other hypotheses of committing a crime against the donor, which are sufficiently reprehensible to allow the donation to be revoked. For example, in the event of inflicting a serious or moderate bodily injury that did not result in the murder of the donor, we could assume that there is ingratitude on the part of the gifted person. A proposal has been made to rethink the wording of Art. 227, para. 1, b. "a" and b. "b" of the Obligations and Contracts Act, supplementing it with other categories of crimes that are serious in nature, as well as to provide an opportunity for the cancellation of the donation in the event of an expression of ingratitude not only within the framework of a crime under the Criminal Code, but also outside it.

Attention has also been paid to the third hypothesis of Art. 227, para. 1 of the Obligations and Contracts Act, namely the hypothesis of failure to provide maintenance. The vast case law on the issue has been analyzed. A comparison has been made with European legislation. The conclusion has been reached that our legal framework is closest to the French regulation. It is stated that the current regulation corresponds to the greatest extent to the essence of the right of the donee to seek maintenance from the donor, and it may only be necessary to consider the possibility of specifying that the non-payment of maintenance depends on the capabilities of the donee. This would avoid the need for an expansive interpretation of the law. It is also proposed that in subsequent amendments to the law, the order of performance of the obligation in competition with the obligation to provide maintenance under the Family Code be specified.

After examining the individual components of non-recognition as a ground for annulment of the donation, Chapter Two examines common issues for all three components, such as subjects, inheritance of the right of annulment, and the essence of the term under Art. 227, para. 3 of the Obligations and Contracts Act. Attention is also paid to the issues of admissible waiver of a claim for annulment of the donation, the possibility of partial annulment of the donation, the possibility of assignment of the right to an action for annulment, etc.

The last part of the exposition of chapter two examines the consequences of annulment of the donation. The two main theories in literature and practice are presented, regarding the question of whether the annulment of the donation leads to a retroactive effect or not. The thesis is adopted that the annulment of the donation in most cases has a retroactive effect.

Chapter three is devoted to a certain group of specific types of donations, examining the possibility of applying to these donations the provisions on annulment in Art. 227, para. 1 of the Obligations and Contracts Act. The presentation has consistently covered the possibility of cancelling a donation in which a right of use is established, a donation in favour of a third party, and the cancellation of mutual, indirect, accessory and disguised donations.

The following main conclusions have been reached:

- The establishment of a right of use with the making of the donation does not affect the irrevocability of the donation. This means that if the prerequisites for cancellation of the donation under Art. 227, para. 1 of the Obligations and Contracts Act is present, the donation will be subject to cancellation regardless of the clause for the right of use.

- In the case of a donation in favour of a third party, if a third party accepts the gift and the prerequisites of Art. 227 of the Obligations and Contracts Act is present, there are no obstacles to canceling the donation, regardless of the fact that the same was made through a contract in the position of the third party.

- It is accepted that, in the case of donations made through forgiveness, through waiver of rights, donations made through acquisitive prescription, the provisions on cancellation provided for in Art. 227, para. 1 of the Obligations and Contracts Act cannot be applied.

- In the case of donations made through the acquisition of property with the donor's funds, through payment of obligations of the donee, the thesis is accepted that there are no obstacles to the cancellation of the donation.

- In the case of accessory and disguised donations, the thesis is justified that, depending on the accessory clause, the donor would possibly have the opportunity to request cancellation of the accessory clause from the contract for consideration, and in the case of disguised donations, it is accepted that there is no obstacle to applying the provisions on the cancellation of donations provided for in Art. 227, para. 1 of the Obligations and Contracts Act, if the prerequisites for this are present.

The subject of the study of chapter three also covered the interesting issue of the cancellation of the donation due to the birth of a child. Detailed attention was paid to French legislation, where there is still a specific norm governing the cancellation of the donation upon the birth of a child of the donor. The origin of this method was studied, and it was indicated that it gave the patron the right to cancel a donation made by him to the freedman. Despite criticism over the years, the indicated method of cancellation is still regulated today in France. An assessment was made of the need to introduce such a provision in our law, and an answer was sought to the question of how necessary it is, given the development of social relations.

Last but not least, in chapter three, attention was paid to null and void donations and the possibilities for their cancellation under the procedure of art. 227, para. 1 of the Obligations and Contracts Act. Chapter four is divided into four paragraphs. The first paragraph briefly examines the

prohibited contractual clauses of revocation, such as donations under potestative conditions and donations under the condition of paying the donor's future debts.

The second paragraph of the chapter examines donations under deferred and terminated conditions and their revocation. The thesis is defended that it is inadmissible to conclude a donation contract under a deferred condition, since the provision of Article 225 of the ZZD states that something is transferred "immediately" to the donee. In the case of a donation under a deferred condition, this condition cannot be fulfilled, and the ownership cannot be transferred immediately. In this case, the donor would retain everything and would retain the ability to dispose of the thing, and in this way, the contract would come close to testamentary dispositions. Since such a donation is inadmissible, we could not talk about its revocation either.

The monograph admits the possibility of concluding a donation under a termination condition, under the conditions of Art. 25 of the Obligations and Contracts Act. It is stated that the negotiation of such a clause will not contradict Art. 227, para. 1 of the Obligations and Contracts Act. It is argued that the provision of Art. 227 para. 1 of the Obligations and Contracts Act does not limit the application of Art. 25 of the Obligations and Contracts Act regarding the possibility of concluding a donation contract under a termination condition and its termination upon the occurrence of the condition. The provision of Art. 227 para. 1 of the Obligations and Contracts Act, rather than sanctioning moral principles that the legislator has accepted that due to their nature it should explicitly regulate and elevate them to grounds for cancellation. The termination of a contract due to the occurrence of a termination condition is something different. The termination condition is a contractual clause. It depends on the will of the parties. It is not related to the violation of any moral principles. The parties themselves choose what the condition should be and whether there should be such a condition at all. Not least, according to the provision of Art. 25 of the Obligations and Contracts Act, upon the occurrence of the termination condition, the contract is terminated by law, i.e., unlike Art. 227 para. 1 of the Obligations and Contracts Act, we do not have cancellation, but termination. Attention is paid to various hypotheses of donations under a termination condition and the problems that would arise in the presence of such clauses when registering such types of contracts.

Paragraph three of Chapter Four is devoted to the possibility of concluding a subsequent notarial deed to terminate a notarial deed of donation. The thesis is defended that when the parties wish to cancel a donation contract by mutual consent, there are no obstacles to concluding a subsequent contract to cancel the donation. In the event that the donation is related to real estate, the contract to cancel the donation must be in notarial form and be registered with the Registry Office. This subsequent contract to cancel the donation must meet all the requirements provided for in the Obligations and Contracts Act regarding the validity of contracts. The conclusion of such a contract is possible both before its execution has begun and after its commencement.

The last paragraph of Chapter Four is devoted to the cancellation of the donation with a burden. The considered cancellation of the donation does not constitute a classic method of cancellation. Regardless of the term cancellation used in the development, it is more a question of a termination of the donation contract due to non-fulfillment of the burden, rather than cancellation. In order to cover the entire issue, a detailed characterization of the burden was initially made, as a

modality of the transaction. Attention was paid to the consequences of non-fulfillment of the burden and the liability of the heirs in the event of non-fulfillment of the burden. It was pointed out that the currently effective Obligations and Contracts Act lacks legal norms that would regulate the donation with burden (an exception is the norm of Art. 226, para. 3 of the ZZD), therefore, we should not allow the termination of the donation contract due to non-fulfillment of the burden on the basis of Art. 87 of the ZZD. However, the opinion was expressed that there should be no obstacles to the termination of the donation contract with a burden on the basis of Art. 87 of the ZZD, if the parties have expressly provided for such termination in the event of non-fulfillment of the burden. A proposal has been made to make legislative changes and to regulate the burdensome donation in detail.

The fifth chapter of the monograph covers various hypotheses of cancellation of the donation outside the provisions of Art. 227, para. 1 of the Obligations and Contracts Act. The possibilities for cancellation under Art. 135 of the Obligations and Contracts Act, Art. 647 of the Commercial Act, Art. 216 of the Tax and Insurance Code are examined.

Particular attention is paid to the cancellation of donations in connection with marriage. It is indicated that the regulation is quite narrow after the adoption of the current Family Code. However, based on the fact that in our country these donations are related to traditions and customs before and during the marriage, the conclusion is made that it is appropriate to add other grounds for cancellation of donations on the occasion of or during the marriage in Art. 55 of the Family Code. A proposal has been made to introduce separate regulations for pre-marital, engagement gifts, the cancellation of which would be related to the non-conclusion of the future marriage, as well as to consider regulating gifts that are made during a long-term cohabitation of two people, even if they are not civilly married.

Separate emphasis is placed on the Inheritance Act and the possibility of cancelling the donation, in the case of the so-called reserved part of the inheritance. For the first time in Bulgarian literature, the so-called inheritance/family contract, introduced in recent years in the legislation of some Western European countries, is examined as a means of liberalizing the institute of renunciation of a reserved part of the inheritance. It is emphasized that it limits the transfer of company shares outside the family. It creates an opportunity to preserve the company as it was created by the testator. In most cases, the contract is concluded in the form of a donation order in favour of one of the heirs. In some legal systems, it is allowed to waive the so-called reserved part of the inheritance with the conclusion of the family/inheritance contract. This waiver also waives the possibility of reducing or cancelling the donation and testamentary dispositions made by the testator during his lifetime. A proposal is made for regulating the contract in Bulgarian legislation as well.

The chapter also examines the division-donation as a method of dividing the inheritance during the testator's lifetime and as a way to preserve personal relationships between people.

The last paragraph, but not the last in importance, examines donations to charity from an unlimited number of people and the possibility of their cancellation. It has been established that the latter are not regulated in Bulgarian legislation, but in recent years, they have gained exceptional popularity. It has been established that the provisions of Art. 225-227 of the Obligations and Contracts Act cannot be applied to them. This stems from the fact that in most cases, these donations are anonymous. Even if they are not anonymous, they are made by multiple people at the same time.

Moreover, they are made in most cases digitally. This creates additional difficulties in connection with the moment of conclusion, reporting and control over this type of donations. A proposal has been made to explicitly state their irrevocability under the terms of Article 227 of the Obligations and Contracts Act in the subsequent regulation of this type of donation, as well as to consider introducing a requirement to declare certain circumstances to certain state authorities before the start of a given charity campaign, in order to create greater certainty. The opinion has been expressed that the cancellation of this type of donation could be allowed only in the event of the intended cause not being realized, by regulating what happens to the donated item in such an event. The monograph ends with a conclusion, which systematizes the conclusions and proposals made in the presentation.

The donation contract has accompanied our lives since ancient times. It is an expression of the human in us, an expression of the need for people to help each other in times of need. From this point of view, as long as we exist as people, we will donate as a sign of love and gratitude. In this sense, the donation contract will accompany our lives and our development as people, as society imposes changes in it to meet our modern needs. The proposed study in the form of a monograph does not aim to seek a change in the essence of the donation contract. On the contrary, the donation is and remains a gratuitous and unilateral act, characterized by its irrevocability. The presentation aims to find a solution to the problems arising when cancelling donations in the modern world. It also aims to stop circumventing the law when concluding and cancelling the donation, as well as the possibilities for using the donation for illegal purposes.

The monograph does not claim to be completely comprehensive and absolutely truthful. Certainly, some of the conclusions and proposals made therein are open to criticism and diverse opinions. The purpose of my presentation is to raise topics for reflection regarding the institution of revocation of donation and the need for changes in it. I hope that I have achieved these tasks.

2. BOOKS AND TEXTBOOK

2.1 PUBLISHED BOOK CHAPTER

Vladimirova, K. *Indirect judicial control carried out by the civil court in mixed factual formations. Chapter from the book Mixed factual formations in concessions, public procurement and other forms of management and disposal of public funds and property (European and national dimensions) (pp. 283-301). Sofia: Ciela. ISBN 978-954-28-4847-9*

<https://www.cielacom.com/smesenite-fakticheski-systavi-pri-koncesii.html>

Summary:

In 2024, after more than three years of joint work with colleagues from the Public Law Department of the Faculty of Law of the UNWE, we completed the monograph "Mixed factual formations in concessions, public procurement and other forms of management and disposal of public funds and property (European and national dimensions)".

The monograph for the first time comprehensively and comprehensively examines mixed factual formations from the perspective of administrative and private law. The book has a total volume of 316 pages. It is divided into nine chapters, examining the essence of mixed factual formations and their individual manifestations in the leasing of municipal state properties, in concessions, and in public procurement. Separate emphasis is placed on administrative-punitive liability and judicial control carried out by civil courts.

Part of the aforementioned monograph is the chapter "Indirect judicial control carried out by the civil court in mixed factual formations". The chapter has an approximate volume of 20 pages, and the presentation is divided into two sub-parts: general terminological notes and practical aspects. The first part examines the essence of indirect judicial review carried out by civil courts, as well as its features as part of mixed factual panels. In the second sub-part of the chapter, attention is paid to various problems arising in practice in connection with the implementation of indirect judicial review. Specifically, problems such as nullity and voidability of contracts that are part of mixed factual panels, problems arising with preliminary contracts, part of mixed factual panels, problems in connection with the procedural legitimacy of the parties when carrying out indirect judicial review by civil courts, etc. similar are examined.

The developed ninth chapter is the conclusion of the monographic study and presents the relationship between the various branches of law under the institute of mixed factual panels.

2.2 PUBLISHED TEXTBOOK

Vladimirova, K. *Training course on the law of obligations, Obligatory claims under the Obligations and Contracts Act and partly – individual claims under the Commercial Code, Civil Procedure Code, Civil Procedure Code, Civil Procedure Code, Civil Procedure Code and other laws. First edition.* - Sofia: Publishing house "Nova zvezda", 296 pages. ISBN 978-619-198-102-1
<https://www.ciela.com/ucgeben-praktikum-po-obligatsionno-pravo.html>

Summary:

The textbook was developed in 2019 to help third-year law students in the course Law of Obligations. The main focus of the textbook is on the obligatory relations studied in the course, their content, exercises, and the obligations arising in parallel with them.

The textbook aims to provide students with knowledge of the legal means by which subjective obligatory rights are realized and, in particular, knowledge about the different types of obligatory claims.

The textbook is 296 pages long, and the topics developed in it follow the curriculum in the law of obligations. The obligatory claims are presented in this order. Each claim is presented in a similar manner, following the order: type of claim, substantive legal basis, legal qualification, and

type of claim under Art. 124 of the Code of Civil Procedure and the consequences of granting the respective claim.

Individual claims under the Commercial Act, the Consumer Protection Act, the State and Municipal Liability Act for Damages, and the Property Act have also been partially examined, with the aim of examining these claims being to cover the entire subject matter of the law of obligations discipline and to illustrate to students the relationship between the individual legal disciplines.

When examining each claim, it is accompanied by exemplary case studies from practice. In this way, the textbook enables students to link their theoretical knowledge with practice.

After each claim, extensive additional literature and case law are listed.

3. SCIENTIFIC ARTICLES AND REPORTS²:

3.1 Vladimirova, K. *Regarding concept of OF „ARTIFICIAL INTELLIGENCE SYSTEM“ in law. Studia Iuris, (2), 2025, pp. 58-70.*

<https://studiaiuris.uni-plovdiv.bg/2025/09/09/%d0%ba%d0%b0%d1%82%d1%8f-%d0%b2%d0%bb%d0%b0%d0%b4%d0%b8%d0%bc%d0%b8%d1%80%d0%be%d0%b2%d0%b0-2/>

Summary:

If a hundred years ago, man's dreams of robots that would replace him in his work were something unattainable and largely in the realm of science fiction, today they are part of our lives. Moreover, intelligent software systems and algorithms have been created that have the ability to undergo in-depth training and progress thanks to their own experience. This industrial revolution has imposed changes in society, changes in science, and has presented scientific communities with new challenges. In attempts to respond to these changes, scientists in all fields of science have begun to seek an answer to the question of what artificial intelligence is.

The article does not aim to cover all concepts and definitions of artificial intelligence in different scientific fields. The presentation it begins with an examination of the origin and development of artificial intelligence. Then, attention is focused on the legal regulation of an "artificial intelligence system" outside the law of the European Union. Finally, the concept of "artificial intelligence system" is examined in detail, according to Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament establishing harmonised rules on artificial intelligence.

3.2 Vladimirova, K. *The application of Art. 33, para. 2 Property Act in transactions other than the purchase and sale contract. Property and Law (3), 2025 pp. 30-40*

Summary:

² The presented abstracts of articles and reports are arranged in chronological order by year, from newest to oldest publication.

According to Art. 33, para. 1 of the Property Act, any co-owner has the right to dispose of his ideal share of the common property as he sees fit, including selling it to a third party. In order for a co-owner to sell his ideal share of real estate to a third party, he must have previously offered his ideal share to the other co-owners under the same conditions under which he would offer it to a third party, and none of the other co-owners has wished to buy it.

Based on the above, the article examines the question of the extent to which it is permissible to apply the rules of Art. 33, para. 2 of the Property Act in relation to a contract for the sale of inheritance, a contract for the sale of separate buildings in a common land property, a contract for the sale of condominiums, a contract for exchange, a contract for donation, a contract for purchase and sale against an obligation to care for and maintain, giving in lieu of performance, a preliminary contract in the event of a claim under Art. 19, para. 3 of the Obligations and Contracts Act (OCC) and mortgage on real estate.

The case law has been examined. It has been concluded that the right of redemption under Art. 33, Para. 2 of the Property Act is inapplicable in cases of sale of inheritance, donation, condominium, purchase and sale against an obligation to care and support, the preliminary contract under Art. 19 of the Obligations and Contracts Act, the mortgage contract, purchase and sale, which has been declared null and void, as well as in cases of a terminated purchase and sale contract.

3.3 Vladimirova, K. *High-risk AI Systems –essence and requirements. Studia Iuris, (1), 2025, pp. 75-85*

<https://www.cceol.com/search/article-detail?id=1340912>

Summary:

In June 2024, the Council of Europe adopted Regulation (EU) 2024/1689 on harmonised rules on artificial intelligence. It marks the beginning of the first legal regulation on AI and aims to address concerns and threats in the relationship between humans and AI. It regulates four AI systems for the first time, and different requirements are introduced for them depending on their type. The very distinction between the different types of AI systems is made on the basis of the risk that the respective system poses to society. Thus, AI systems are divided into AI systems that pose a clear threat to humans, AI systems that pose a high risk, AI systems with limited risk, and AI systems with minimal risk.

The paper examines high-risk AI systems and their legal regulation. The two types of HIGH-RISK AI systems are successively examined, namely: AI systems that are considered high-risk under EU harmonisation legislation and high-risk systems that meet the description of one of the artificial intelligence systems listed in Annex III to the EU Artificial Intelligence Act. For each of the systems mentioned, their features and specificities are examined. Next, the requirements introduced by the regulation that high-risk AI systems must meet are examined. It is stated that the envisaged requirements for high-risk AI systems cover, in general, all problem areas in the development and implementation of high-risk AI systems. However, it remains unclear at this point to what extent these requirements will be able to be applied in practice

3.4 Vladimirova, K. (2025). *Assignment and substitution in debt in a preliminary contract for the purchase and sale of real estate. Ownership and Law, (10), 30-39. ISSN: 1312-9473*

Summary:

The preliminary contract is most often concluded in the sale of real estate.

The preliminary contract does not transfer real rights. There is no displacement of property goods in it. Only contractual rights and obligations are assumed in it.

In case law, the understanding has become established that the rights and obligations under Art. 19 of the Civil Procedure Act are not strictly personal in nature and are not in their essence *Intuitu personae*. As a result, the thesis has been adopted that there are no obstacles to transferring rights or obligations under Art. 19 of the Obligations and Contracts Act through assignment or substitution in debt.

The article examines the question of the extent to which it is permissible to transfer not a set of rights and obligations under a preliminary contract for the purchase and sale of real estate, but only rights or only obligations under it.

The opinion is argued that it is inadmissible to transfer only rights or only obligations arising from a preliminary contract for the purchase and sale of real estate. Allowing at any cost the execution of an assignment or substitution in debt under the preliminary contract for the purchase and sale of real estate hides risks and artificially creating legal disputes. In this line of thought, the transfer of rights and obligations under a preliminary contract should be permissible only when it is carried out simultaneously and in compliance with the provisions of Art. 99 and Art. 102 of the Civil Procedure Act.

3.5 Vladimirova, K. *The Principle of Transparency Under The Artificial Intelligence Act. LAW JOURNAL NEW BULGARIAN UNIVERSITY, 20(2),2024 42-51.*

<https://www.cceol.com/search/article-detail?id=1372427>

Summary:

Transparency is a fundamental principle of European Union law. This principle aims to provide information to people, thus enabling them to participate in decision-making processes, to express their opinions and ideas, to feel safe and secure. At the same time, transparency creates legitimacy in European institutions, as well as a prerequisite for accountability of the institutions. The principle of transparency is also enshrined in Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament establishing harmonised rules on artificial intelligence. It aims to create a transparent regime for artificial intelligence technologies, which would allow legal entities to develop and deploy artificial intelligence responsibly, and natural persons to understand the design and use it safely.

The article examines the essence of the principle of transparency and its place and task in the Artificial Intelligence Act.

In particular, the general rules on transparency applicable to all AI systems under Art. 50 of the Regulation, transparency requirements for high-risk AI systems (HRAIS) and transparency requirements for providers of general-purpose AI models (GPAI). A comparative analysis has been made between the principle of transparency in the Artificial Intelligence Act and the GDPR.

3.6 Vladimirova, K. *Rief commentary on regulation (EU) 2024/1689 of the EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL OF 13.06.2024 establishing harmonized. Law, Politics, Administration. 11(2), 2024, pp. 22-32.*

<https://www.cceol.com/search/article-detail?id=1300213>

Summary:

On 13 June 2024, the Council of Europe adopted Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament on harmonised rules on artificial intelligence and published it on 12 July 2024. It marks the end of a long period of negotiations between the Member States, which began in 2021. The adopted regulation is the first of its kind for AI regulation and is entirely focused on human protection. It creates new rules for Member States that guarantee the rights and freedoms of citizens and regulate public relations that arise in connection with the creation and use of artificial intelligence systems.

The article examines the main subjects, rights and obligations, deadlines and consequences provided for in the Regulation, with special attention paid to the sanctions for non-compliance with the Regulation. In conclusion, the positive and negative aspects of the introduction of the Regulation are analyzed.

3.7 Vladimirova, K. *On some issues of voluntary division and the preliminary contract under Art. 19 of the Obligations and Contracts Act. Property and Law (10), 2024, 37-42*

Summary:

Most often, co-ownership arises as a result of inheritance, but it can also arise as a result of a legal transaction, prescription possession, family relationships, administrative acts, and the like. One of the ways to terminate co-ownership is partition. Partition aims to terminate co-ownership, to terminate the state of community of property. Through partition, each co-owner receives a real, individual share of it, provided, of course, that this is possible.

The article examines the question of whether it is possible to conclude a preliminary agreement for voluntary division and, if so, whether Article 19, paragraph 3 of the Obligations and Contracts Act can be applied to a preliminary agreement for voluntary division. After analyzing the provisions of the Obligations and Contracts Act and the Civil Procedure Code (regarding the procedure for declaring a preliminary agreement final), the conclusion is reached that there are no obstacles to concluding a preliminary agreement for voluntary division. Such an agreement would be suitable for settling the relations between heirs when a future property in common ownership is expected to arise. It is argued that there are no obstacles to filing a claim under Article 19, paragraph 3 of the Obligations and Contracts Act, and the thesis is accepted that the latter is significantly more suitable for settling relations than a judicial division

3.8 Vladimirova, K. *Is it permissible to conclude a subsequent contract for the cancellation of a donation contract?. Property and Law, (4), 2024, pp. 21-26*

Summary:

The provision of Art. 87 of the Obligations and Contracts Act, regulates the termination of bilateral contracts. It does not consider the termination of bilateral contracts by mutual consent. However, case law allows, in addition to the procedure of Art. 87 of the Obligations and Contracts Act, bilateral contracts are to be terminated by mutual consent. This is done through a subsequent contract, which is an agreement between the parties.

The article examines the question of whether it is permissible to terminate a donation contract by mutual consent of the parties. In this regard, the prohibition on the application of Art. 87 of the Obligations and Contracts Act with respect to unilateral contracts and, in particular, the donation contract and its relationship to the provision of Art. 227 para 1 of the Obligations and Contracts Act, regarding the termination of the donation contract, is analyzed. Attention is also paid to the provisions regulating the agreement in the Obligations and Contracts Act and, in particular, to Art. 365, para. 1 and Art. 366 of the Obligations and Contracts Act.

Attention is also paid to the case law in the country, which, in practice, does not allow such termination. An analysis and comparison with the French legal system and case law has been made.

In conclusion, it has been concluded that despite the lack of explicit legal regulation, there are no obstacles to allowing a donation contract to be terminated by mutual consent of the parties. In the event that the donation is related to real estate, the donation cancellation contract will have to be concluded in a notarial form and accordingly registered.

3.9 Vladimirova, K. *On Certain Issues in Mixed Factual Compositions of Concession Contracts In Challenges to Legal Regulation in Bulgaria: Collection of Reports from a Scientific Conference Held on October 31, 2023 in the Large and Small Conference Halls, UNWE, Sofia (pp. 389-399). Sofia: Publishing Complex - UNWE. 2024*

<https://www.ceeol.com/search/chapter-detail?id=1268154>

Summary:

Concession relations arise and develop as a result of a complex factual composition, which consists of public and private law elements. The emergence of concession relations is subject to public law. Performance, non-performance, the consequences of this non-performance, penalties, damages, etc. similar are subject to private law.

The special nature of the concession contract and, in particular, its public law aspect, have imposed specifics in the settlement of disputes arising regarding the performance, amendment, and termination of these contracts and differences from classic civil and commercial contracts.

The article emphasizes judicial control in determining the type of liability in the event of non-performance of a concession obligation, judicial control in the event of the obligation to pay remuneration other than the concession remuneration, concession payment in the event of the suspension of the concession, as well as compensation and penalties in concessions.

3.10 Vladimirova, K. *Regarding the status of "consumer" according to the Consumer Protection Act and European law. Commercial and Obligations Law (7), 2023, pp. 16-19*

Summary:

Consumer protection in Europe began in 1973 with the adoption of the Consumer Protection Charter by the European Community. After its adoption, a series of Conventions and Directives followed, which attempted to primarily regulate consumer rights. As a result, in the period 1978-1979, the first consumer protection laws were adopted in France, Germany, Austria, and other countries. In this initial period of time, the policy on unfair terms in consumer contracts began to be imposed. Over time, consumer protection expanded. Moreover, the development of the single European market in recent years has necessitated an increasingly large and intensive consumer protection policy. Consumers are protected not only against unfair commercial practices and unfair terms in contracts, but they also have the right to receive clear, accurate, understandable information about the contracts they conclude. Although consumer rights are precisely and clearly defined in many European and, in recent years, also Bulgarian regulatory acts, their implementation in practice has proven difficult. The article examines the European and Bulgarian case law on the issue of which person can be a consumer.

In conclusion, it is concluded that there is a trend towards expanding the number of persons falling into the category of "consumers", which significantly contributes to better and more secure consumer protection. At the same time, it is stated that one should not overdo it with the expansive interpretation of the concept of consumer, because an excessive expansion would lead to the unlawful use of consumer protection, which is not the purpose of European legislation. It is stated that in the event of a dispute as to whether a person is a consumer, each contract should be considered individually.

3.11 Vladimirova, K. *A few notes on the inheritance/family contract and the possibility of renouncing the reserved part of the inheritance. Property and Law (12), 2023, pp. 62-69*

Summary:

Bulgarian law does not recognize the institution of an inheritance/family agreement. According to the legislation currently in force in our country, a will is the only mortis causa transaction. Moreover, if someone were to enter into such an agreement today, it would be null and void under Article 26, paragraph 1 of the Obligations and Contracts Act, as it constitutes an agreement concerning undiscovered inheritance.

The study examines the legislation of several European countries, such as France and Belgium. It concludes that Bulgarian legislation lags behind in this area and does not respond to new social relations. A proposal has been made for legislative changes that would regulate inheritance/family agreements in the future.

3.12 Vladimirova, K. *Exclusion of the punishability of the act and the impact on the cancellation of the donation in the cases of Art. 227, para. 1, b "a" and "b" of the Obligations and Contracts Act. Property and Law (8), 2023, pp. 5-13*

Summary:

The provision of Art. 227, para. 1 of the Obligations and Contracts Act exhaustively lists the grounds for cancellation of the donation. The first two letters of the provision regulate two cases of cancellation of the donation, which are directly related to the commission of crimes referred to in the

Criminal Code and punishable under the Criminal Procedure Code. These are the cases of murder and intimidation. These two hypotheses are rarely encountered in practice, but raise interesting questions arising from the criminal element in them.

An answer has been sought to the question of how the application of Art. 227, para. 1 of the Obligations and Contracts Act would be affected by a termination or non-initiation of criminal proceedings, an amnesty, a statute of limitations under the Criminal Code and a disorder of consciousness after the commission of a crime. The theory and case law have been analysed to the extent available. Proposals have been made to improve the regulation.

3.13 Vladimirova, K. *Disputes and problems in renting out state and municipal property In Legal, Economic and Historical Aspects of State Regulation of Economic Activity: Collection of Reports from a Scientific Conference Held on June 23, 2022 (pp. 134-140). Sofia: Publishing Complex - UNWE. 2023*

<https://www.cceol.com/search/chapter-detail?id=1180957>

Summary:

The lease of municipal and state properties is related to the realization of public interests, and in some cases with a strong social element. This has led to the creation of a separate legal regulation of lease contracts for state and municipal properties. This regulation is characterized by the increased presence of the public law element. At the same time, the effect of the general, private law norms of the lease contract, contained in the Obligations and Contracts Act, is preserved. As a result, specifics are observed regarding the performance and non-performance of lease contracts for state and municipal properties, which specifics distinguish them from the classic lease contract.

The presentation examines some features that are present in the lease of state and municipal properties, arising as a result of the intertwining of private law and public law elements in this type of contract. In particular, attention is paid to the problems regarding the applicability of the provision of Art. 236, para. 1 of the Act on Obligations and Contracts in Lease Agreements for Municipal and State Properties, the possibility for municipal or state authorities to pay compensation when leasing property jointly owned with third parties without their consent and the admissibility of awarding compensation under the Act on Obligations and Contracts upon termination of a lease agreement for municipal or state properties in the presence of the conditions of Art. 39 of the Municipal Property Act.

3.14 Vladimirova, K. *Division of a donation. Property and Law (10), 2022, pp. 41-50*

Summary:

This article was published in the journal Property and Law (10), 2022, with a technical error in the title. Instead of the title division-donation, the article was published in the issue under the title "Division of a Donation". Despite the impossibility of correcting this error, the article retained its contribution and significance through its presentation.

The attention in it is focused on the division-donation, as an instrument for family peace, as an institution that allows, through equality, to preserve personal relationships between people.

The division-donation is a specific formal, dispositive act by which the testator aims to specifically determine the right to property that his heirs will acquire, in such a way as to avoid the need for a subsequent division of the inheritance. In this type of donation, the intention of the donation is relegated to the background, since it is only a means to achieve the goal - the division of co-ownership. For this reason, the division-donation is regulated separately in the provisions of the Inheritance Act /Art. 77-79/.

Attention is paid to the essence of the contract and its features. An answer is sought to the question of whether the rules for cancellation of the donation provided for in the Obligations and Contracts Act apply to this type of contract. It is indicated that there are no obstacle to the division-donation to apply the general rules of cancellation, laid down in the provision of Art. 227 para 1 of the Obligations and Contracts Act. At the same time, it is established that the question arises as to the extent to which the provision of Art. 227 para. 1 of the Obligations and Contracts Act should be applied to all participants in the division-donation or only to the participant who has violated the provision.

After analyzing the possibilities, the thesis is advocated that it is more logical to adopt the decision when applying Art. 227 para. 1 of the Obligations and Contracts Act to cancel the donation with respect to all participants in the division-donation. In case the cancellation is requested by some of the heirs, then after the cancellation in relation to all of them, they will have the opportunity to request a division of the inheritance and possibly to make claims for establishing the unworthiness of some of the co-sharers.

The article also draws attention to various issues arising from the application of the Inheritance Act to the division-donation contract. In particular, an answer is sought to the question of what the application of Art. 30 of the Inheritance Act, regarding the cancellation of the division-donation in the case of a reserved part of the inheritance, and what are the consequences for this type of contract.

3.15 Vladimirova, K. *Issues concerning the deadline for cancellation of the donation under Art. 227, para. 3 of the Obligations and Contracts Act . Property and Law (7), 2022, pp. 6-12*

Summary:

The donation is not subject to cancellation. It can only be cancelled in the cases provided for in Art. 227 of the Obligations and Contracts Act. The cancellation of the donation is subject to a different repayment period from the general repayment period provided for in Art. 110 of the Obligations and Contracts Act. According to Art. 227, para. 3 of the Obligations and Contracts Act, the donor could cancel the donation within one year from the date on which he became aware of the grounds for cancellation of the donation. The specified one-year period raises certain questions regarding its nature, the moment from which it begins to run, and also questions regarding its competition with other periods.

The article examines the issue of the duration and type of the period under Art. 227 para 3 of the Obligations and Contracts Act. An opinion is expressed that it should be assumed that the specified one-year period is a preclusive, procedural period that is not interrupted and does not stop running.

A comparative legal analysis has been made between the term under Article 227, para 3 of the Obligations and Contracts Act and terms close to it, namely the terms provided for in Article 80 of the Criminal Code and the general limitation period provided for in the Obligations and Contracts Act.

3.16 Vladimirova, K. *Cancellation of mutual, indirect, accessory and disguised donations. Property and Law (6), 2022, pp. 5-13*

Summary:

The history of donation, as an institution of law, can be called the history of escape from donation. Even in the deepest antiquity, the Romans did everything possible to avoid donation. Later, the work of Roman jurists was directed towards finding an answer to the question to which the restrictions of the Lex Cincia apply to all forms of gratuitous giving of something, to what extent the restrictions apply to family relationships, or, more precisely, even then, means were sought to circumvent the onerous form of donation. Thus we come to the present centuries, when people continue to look for ways to make a donation deed by avoiding the onerous forms, costs and consequences of a typical donation. As a result, one can see different forms of donation, which, due to their specificities, raise the relevant question of whether the provisions of revocation provided for in Art. 227 para 1 of the Obligations and Contracts Act apply to these donations or to what extent the said provisions apply.

The presentation examines the possibility of cancelling mutual, indirect, accessory and disguised donations. The thesis is adopted that there are no obstacles to cancelling mutual donations, as the cancellation of one mutual donation should not entail the cancellation of the other valid donation.

Various hypotheses of indirect/indirect donations are examined. The paper assumes that in the case of donations made through forgiveness, through waiver of rights, donations made through acquisitive prescription, the provisions for cancellation provided for in Art. 227 para 1 of the Obligations and Contracts Act cannot be applied.

The opposite, namely the permissible cancellation under Art. 227 para 1 of the Obligations and Contracts Act, of donations made through the acquisition of property with the donor's funds, through the payment of obligations of the donee.

The article also emphasises accessory and disguised donations. The thesis is justified that, depending on the accessory clause, the donor would possibly have the opportunity to request cancellation of the accessory clause from the pecuniary contract, and in the case of disguised donations, it is accepted that there is no obstacle to applying the provisions regarding the cancellation of donations, provided for in Article 227 para 1 of the Obligations and Contracts Act, if the prerequisites for this are present.

3.17 Vladimirova, K. *The cancellation of donation due to the birth of a child-historical development and applicability today. In One Hundred Years of UNWE - 100 Years of Law at UNWE: Collection of Reports from a Scientific Conference Organized on the Occasion of the 100th*

Anniversary of UNWE, Held on November 12, 2020 in the Large and Small Conference Halls, UNWE, Sofia, Bulgaria. Vol. 1, History, Theory and Development of Law. Current Problems of Private and International Law (pp. 164-170). Sofia: Publishing Complex - UNWE. 2021

https://faculties.unwe.bg/Uploads/Law/law_6a700_%D0%A2%D0%A0%D0%90%D0%94%D0%98%D0%A6%D0%98%D0%AF%20%D0%98%20%D0%A0%D0%90%D0%97%D0%92%D0%98%D0%A2%D0%98%D0%95%20%D0%9D%D0%90%20%D0%97%D0%90%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%94%D0%90%D0%A2%D0%95%D0%9B%D0%A1%D0%A2%D0%92%D0%9E%D0%A2%D0%9E%20%D0%92%20%D0%A1%D0%A4%D0%95%D0%A0%D0%90%D0%A2%D0%90%20%D0%9D%D0%90%20%D0%98%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%9C%D0%98%D0%9A%D0%90%D0%A2%D0%90.pdf

Summary:

There is still a specific method in French law to cancel a donation, precisely to cancel a donation at the birth of a child to the donor. The method originates from Code liv. VIII De revocandis donationibus, tit.56, which has given the patron the right to cancel a donation made by him to a freed man. Copied by French lawyers, this right of revocation has been widely criticized over the years. However, the rule for cancellation of the donation at the birth of a child still exists in the provisions of Article 960. of the French Code Civile.

The presentation examines the main characteristics of the mentioned method and emphasizes the question of how possible its application is at the current stage of development of law in our country.

3.18. Vladimirova, K. *On the admissibility of anatocism under the Obligations and Contracts Act In Tradition and Development of Legislation in the Sphere of Economics: Collection of Reports from a Scientific Conference Organized on the Occasion of the 50th Anniversary of the Adoption of the Criminal Code, Held on 24.10. 2018 (pp. 365-369). Sofia 2020: Publishing Complex – UNWE, 2020*

https://faculties.unwe.bg/Uploads/Law/law_6a700_%D0%A2%D0%A0%D0%90%D0%94%D0%98%D0%A6%D0%98%D0%AF%20%D0%98%20%D0%A0%D0%90%D0%97%D0%92%D0%98%D0%A2%D0%98%D0%95%20%D0%9D%D0%90%20%D0%97%D0%90%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%94%D0%90%D0%A2%D0%95%D0%9B%D0%A1%D0%A2%D0%92%D0%9E%D0%A2%D0%9E%20%D0%92%20%D0%A1%D0%A4%D0%95%D0%A0%D0%90%D0%A2%D0%90%20%D0%9D%D0%90%20%D0%98%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%9C%D0%98%D0%9A%D0%90%D0%A2%D0%90.pdf

Summary:

The institution of capitalization or anatocism was regulated in several by-laws until 2008. After this period, there is no legal or by-law that would regulate capitalization or anatocism, in accordance with the requirements of Art. 10, para. 2 of the Obligations and Contracts Act.

The article briefly, in the form of an introduction, examines the concept of interest and the different types of interest. Then the presentation is directed towards searching for an answer to the

question whether it is possible to speak of “allowable capitalization” or “allowable anatots”. For this purpose, the legal framework of capitalization after 1999x has been briefly analyzed, establishing that until 2008, capitalization was prohibited in our legislation only in relation to overdue interest.

The opinion is expressed that there will be no anatocism in the following cases:

- if the parties have agreed on a contractual interest under Art. 240 of the Contractual Contracts Act, i.e., interest on remuneration, and the same has not been paid.
- in the case of an obligation in the form of the so-called “annuity payments”.
- in the case of renegotiation of the obligations, before the maturity of the interest obligation.
- under the conditions of Art. 294 of the Commercial Code, i.e., if the parties to the contract are traders and have explicitly provided in the contract the possibility of capitalization of interest.
- in the case of a claimed default interest for late payment on a claim under an issued bill of exchange effect under a causal transaction, which also includes contractual interest.

The article advocates the thesis that there is anatocism in all cases when compensatory interest is charged on already overdue compensatory interest or when interest for delay is charged on already overdue interest for delay.

Anatocism will also be present when agreeing on a default penalty, different in amount from the legal interest.

3.19 Vladimirova, K. *In what amount is it permissible to negotiate a penalty upon termination of a fixed-term lease agreement with notice. Property and Law (2), 2019, pp. 14-19*

Summary:

By means of a lease agreement, the lessor undertakes to provide the lessee with an item for temporary use. The lessor is under a primary obligation to provide the lessee with undisturbed use of the item for the agreed term or for an indefinite period of time. As an antithesis to this obligation, the lessee is under an obligation to pay the lessor the remuneration specified in the agreement in the form of a rental payment. The rental price is the price of using the leased item and may be due monthly or in total for the entire period of time until the lease agreement is terminated.

There are no obstacles, in accordance with the principle of freedom of negotiation and equality of the parties, for them to agree on a penalty in the event of termination by notice of the fixed-term lease agreement. The parties may agree on the payment of a penalty by the lessee if he unilaterally and prematurely terminates the agreement. Thus, the parties guarantee the performance of the lease agreement, while at the same time, in the event of early termination, the parties are compensated for the damages caused by the termination of the contract. There are no problems if this penalty is equal to one or two rental payments. Problems would arise if a penalty were agreed to be in the amount of the remaining rental payments until the end of the lease agreement.

The article examines and analyzes the question of the extent to which it is permissible to agree on a penalty for the amount of the remaining rental payments until the end of the lease agreement. Would not, in such a hypothesis, the agreed penalty significantly exceed the damages possibly suffered by the parties?

It is concluded that there is no restriction for the parties to agree on a penalty upon termination of a fixed-term lease agreement in the amount of the remaining term of the contract. In the event that the amount of the penalty thus agreed significantly exceeds the damages suffered and leads to unjust enrichment, the affected party could defend itself by claiming a reduction of the penalty or claiming the nullity of the penalty due to a conflict with good morals.

3.20 Vladimirova, K. *Regarding the early repayment under the Obligations and Contracts Act. In Current Problems of Legal Regulation of Business: Scientific Conference Organized on the Occasion of the 80th Anniversary of the Birth of Prof. Dr. Lyuben Karanikolov and Prof. Dr. Emil Zlatarev and the 70th Anniversary of the Birth of Prof. Dr. Zlatka Sukareva, November 30, 2017 (pp. 149-155). Sofia: Publishing Complex – UNWE 2019*

https://faculties.unwe.bg/Uploads/Law/law_6a700_%D0%90%D0%9A%D0%A2%D0%A3%D0%90%D0%9B%D0%9D%D0%98%20%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%91%D0%9B%D0%95%D0%9C%D0%98%20%D0%9D%D0%90%20%D0%9F%D0%A0%D0%90%D0%92%D0%9D%D0%9E%D0%A2%D0%9E%20%D0%A0%D0%95%D0%93%D0%A3%D0%9B%D0%98%D0%A0%D0%90%D0%9D%D0%95%20%D0%9D%D0%90%20%D0%91%D0%98%D0%97%D0%9D%D0%95%D0%A1%D0%90.pdf

Summary:

In recent years, there has been an increasing discussion of early repayment of obligations. Usually, the concept is considered through the prism of commercial law and, in particular, in loan agreements between banking institutions and individuals. Outside of commercial law, early repayment is also applied in the law of obligations.

The presentation examines the essence of early repayment, stating that it represents a subjective, testable right of the creditor. It is also accessory in nature. By its nature, it depends on the nature of the debtor's obligation. If the debtor's obligation is related to his personality, then the right to early repayment is also characterized by personal elements and vice versa. The right to early repayment is a security right that aims to protect the creditor from the debtor's inability to fulfill their obligations.

Attention is paid to the prerequisites of early repayment under Art. 71 of the Obligations and Contracts Act. The concept of insolvency under the Obligations and Contracts Act and the Commercial Act is analyzed.

The last part of the presentation examines the consequences of early repayment.

3.21 Vladimirova, K. *On the applicable statute of limitations for claims for a deposit and a down payment. Commercial and Obligations Law, (3), 2019, pp. 41-46*

Summary:

The deposit is regulated in Art. 93 of the Obligations and Contracts Act, and it has a confirmatory, guarantee, and compensatory-punitive function. Its confirmatory function is expressed in the fact that it serves as evidence of the contract concluded between the parties. The guarantee and compensatory function manifest their effect in the possibility of the party in good standing under the

contract to demand double the amount of the deposit given by it or, in law, to retain the deposit received.

Close to the figure of the deposit is the institute of the counterclaim, or the so-called pishmanlak. It is given or promised by one party upon conclusion of the contract and gives the party the right to withdraw from the contract before its performance has begun. The counterclaim is regulated in Art. 308 of the Commercial Act, but nevertheless, it is also admissible between non-commercial parties in civil relations. Unlike the deposit, the counterclaim can be promised between the parties. It is not mandatory to give it initially, as is the case with a deposit. It enters into force before the performance of the contract has begun.

The article examines the question of what limitation period is used to extinguish a claim for a deposit and a set-off, and whether the general five-year limitation period under Art. 110 of the Obligations and Contracts Act applies to these two institutions, or whether the special limitation period of three years in Art. 111 of the Obligations and Contracts Act applies, which applies to penalties and interest.

The thesis is defended that both penalties and deposits and set-off should be subject to the shorter limitation period of three years. Adopting the shorter limitation period would unify the enforcement of the law in the three similar institutions - penalties, deposits, and set-off, but would also lead to a faster settlement of the relations between the parties.

3.22 Vladimirova, K. (2017). *On authentication of signatures of letters of attorney which contracts are concluded in notary form. Collection of Reports from the Jubilee scientific conference, organized on the occasion of 25 years of the Faculty of Law of the UNWE. "Law and business - improvement of the regulatory framework", p.161-167, Sofia: Publishing Complex – UNWE 2017. ISBN 978-954-644-991-7*

Summary:

The institution of authorization, although at first glance it represents a relatively small part of civil law, it plays a huge role in the process of globalization, as it enables people to exchange goods, to conclude transactions, without being limited by borders, legal norms or their economic situation.

The article examines the possibility of concluding contracts in notarial form, through a power of attorney certified by a notary abroad. Attention is paid to the regulatory requirements as of 2016 for certifying the date, content and signature of a private document, as well as to international regulations. The current case law in the country is examined and analyzed in detail. A proposal is made to explicitly distinguish, in subsequent amendments to the legislation, the cases of authorization to conclude contracts in notarial form, carried out in Bulgaria and abroad, for properties located on the territory of our country.